

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ—JURISPRUDENȚĂ—LEGISLAȚIUNE—ECONOMIE POLITICĂ—FINANȚE—SOCIOLOGIE

FONDATOR:
ION S. CODREANU
Avocat

DIRECTOR:
I. GR. PERIȚEANU
Avocat, fost Ministru

PRIM REDACTOR:
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE:

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat; **Iosif G. Cohen**, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București; **E. Cristoforescu**, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Dem. I. Dobrescu**, fost Primar General al Capitalei; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Membru în Consiliul de disciplină al Baroului Ilfov; **D. Gălășescu-Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **Eugen Petiș**, Consilier la Înalta Curte de Casație; **G. Petrovici**, Decan al Baroului Ilfov; **C. Sipsom**, Profesor Universitar; **C. A. Stoeanovici**, Conf. univ., Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru Avocat; **Hariton Udrea**, Judecător Trib. Ilfov; **Petre Vasilescu**, Profesor Universitar.

SECRETARI DE REDACȚIE:

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticeii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat

S U M A R

- *Radiofonia în cadrul dreptului internațional*, de Alex. Mavrojan, avocat;
- *Modurile de încheiere ale căsătoriei în codul Sovietelor rusești din anul 1927*, de Kertesz Andrei, avocat;
- *Cuvântarea la înmormântarea lui Gr. Conduratu*, de Gr. Pherekyde, Consilier la Înalta Curte de Casație

JURISPRUDENȚE:

- Înalta Curte de Casație și justiție s. I-a: *Municipiul Chișinău cu Iľco Clinger și a.* (Impozite, Plată. Cesiune. Terț. Dacă este dispensat de obligațiunea impusă de art. 22 din legea contrib. directe);
- Idem, idem: *Antonina Golimbenco Oevnicova cu Vera Ivanîșchi și a.* (Recurs. Compunerea instanței. Figurarea nelegală a Ministerului Public. Punerea de concluziuni. Casare);
- Idem s. II: *Dumitru Breazu, recurs penal* (Curte cu jurați. Președinte. Atragerea atenției juraților asupra principalelor probe și asupra funcțiunilor de îndeplinit. Nu sunt formalități prevăzute sub pedeapsă de nulitate nici substanțiale. Compunerea juriului cu jurați suplimentari), cu o Notă de Remus C. Benișache, Consilier la Înalta Curte de Casație;
- Idem. s. III: *Soc. an. Moara Giurgiului cu Prefectura Jud. Vlașca și a.* (Legea administrației locale. Recurs. Deliberarea consiliului comunal. Apel. Termen. De când curge? Comitetul central de revizie se poate sesiza din oficiu de o nulitate de ordine publică chiar când apelul este introdus tardiv?);
- Curtea de apel Iași s. I: *Soc. an. Tesătoră Victoria Iași, cu Fiscal* (Contribuțiuni directe. Sume încasate în plus ca impozite. Compensarea lor cu orice alte debite ale contribuabililor din impozite. Compensarea este automată), cu o Notă de George Eliescu, avocat.

Radiofonia în Cadrul Dreptului Internațional

Dreptul actual în virtutea legii progresului universal este menit să se îmbogățească cu noi legiuri, mai ales pe urma marilor descoperiri științifice adoptate în folosul întregii omeniri.

Aplicațiile tehnice ale acestor descoperiri, cu tot aparatul exploatarelor industriale și comerciale, au dat naștere la multiple stări de drept și raporturi juridice noi, de cari societatea trebuind să tie seamă e nevoită să le reglementeze.

Ne putem închipui, dată fiind importanța covârșitoare a aplicațiunii radio-electricității și radiofoniei de cari ne ocupăm astăzi, la câte probleme a putut da naștere în urma uimitoarei dezvoltări ce au luat în ultimii ani pe toată întinderea globului pământesc.

Conștiința de revoluția adusă omenirii prin întrebuințarea undelor hertziene în diferite domenii și de rolul radio-difuziunii prin avântul și expansiunea luată, trebuie să ne dăm bine seama de toate consecințele ce decurg și de toate situațiunile noi create, care urmează a fi rezolvate pe baza principiilor de drept.

Dar în afară de chestiunile privitoare la organizarea tehnică a emisiunilor, radiofonia sau radio-difuziunea a dat și în special vor da naștere la nenumărate probleme de ordin moral și juridic; probleme cari cer soluțiuni din izvoare necuprinse în legile actuale, ele neputând fi încadrate în textele existente.

Materia de aplicațiune fiind necunoscută legiuitorilor din trecut, căci nu puteau s'o prevadă, cu atât mai mult cu cât caracterul problemelor în majoritatea lor, în materia ce ne preocupă, este de esența dreptului internațional, drept în progres direct cu progresele civilizației.

De altfel, radiofonia, ca toate marile descoperiri ale științei, prin aplicațiunea ei, ca și marile legături și raporturi directe și imediate dintre propoaze, precum și tot mai frecventa conlucrarea a diverselor asociațiuni aparținând diferitelor state, au creat necesități și raporturi cari prin importanța lor depășesc cadrul limitelor politice.

S'a creat astfel forțat de împrejurări între state o interdependență științifică, economică, juridică și chiar politică, care se evidențiază prin tot mai dese congrese și convențiuni internaționale ce au avut loc în diferite centre mari ale lumii și ca rezultat direct un număr tot mai mare de înțelegeri internaționale, destinate să reglementeze raporturi între diverse state ca și între diverse asociațiuni și indivizi.

Dacă în trecut dezvoltarea transporturilor și comunicațiilor internaționale pe uscat și pe apă, precum și pe calea aerului acum în urmă, cu toate consecințele lor juridice, economice și științifice, pe cari le-au creat, au dat naștere primelor convențiuni internaționale asupra transporturilor, poștelor și telegrafului, proprietăți literare, intelectuale și științifice.

radio-electricitatea și radiofonia prin imaterialitatea și rapiditatea ei cu care pătrunde în toate colțurile lumii civilizate, ca o rețea invizibilă de transmisiuni continue, în cari frontierele naturale sau politice nu le sunt nici un obstacol, este dela sine înțeles că atare instituțiune reclamă imperios stabilirea unor legi sau unui statut cu caracter internațional.

Reamintesc ce rol important e menită să aibă radiofonia în viața popoarelor și ce perspective largi i se deschid în viitor.

Din punctul de vedere național: ce puternică legătură sufletească și intelectuală stabilește postul de emisiune radiofonică al unei țări cu cetățenii ei și cum orice manifestare morală sau artistică se poate transmite — cum ar fi de exemplu în țara noastră — de o potrivă celor din Avrig, Cernăuți, Bălți sau Balcei!

Din punctul de vedere internațional: ce admirabile raporturi de idei și manifestări diverse în folosul propășirii și înfrățirii popoarelor se creiază între ascultătorii de pretutindeni și posturile din cele mai îndepărtate țări, dând prilej de o cunoaștere reciprocă mai intimă a popoarelor între ele.

Dar radiofonia nu aduce numai foloase de ordin moral sau distractiv.

Transmițându-se la mari distanțe informațiuni comerciale și financiare, cota burselor sau alte știri de asemenea natură, produce în activitatea lumii o revoluțiune economică binefăcătoare.

Sau răspândind marile idei generoase ale timpului, privitoare la sforțările ce se fac pentru menținerea păcii generale, și așa mai departe, iată servicii necontestate ce această instituțiune le poate aduce omenirii.

Eminamente democratică — poate chiar mai mult decât presa — aduce la cunoștința masselor elemente de civilizație mai accesibile tuturor și mai rapide.

Totuși această misiune binefăcătoare nu poate avea efectul dorit, dacă nu se stabilește o colaborare între diferite state cu posturile lor de emisiune, o colaborare internațională leală și consacrată pe deplin intereselor generale.

Aceste argumente îndreptățesc, credem, îndeajuns toate sforțările ce tind la creierea unui statut internațional al Radiofoniei.

Iată pentru ce, într'un studiu succint despre: „Legislația radio-electricității, dreptul internațional și radiodifuziunea” ce a fost publicat în numărul jubiliar al revistei *Curierul Judiciar* în 1931, între altele scriam următoarele:

„Având un câmp nelimitat de activitate cu o repercațiune puternică, radio-difuziunea prin esența ei publică și internațională, impune alcătuirea unui statut internațional. O cooperație intelectuală este necesară pentru a i se da o consacrare oficială și a imprima o orientare generală pentru desvoltarea ei, după care, statele aderente să poată legifera printr'o înțeleaptă adaptare a principiilor ei cu legile și interesele naționale, respectându-se astfel independența și suveranitatea fiecăruia”.

Dar nu e mai puțin adevărat, pentru ca dreptul internațional să poată răspunde funcțiunii sale de a asigura unitatea și uniformitatea soluțiunilor juridice a problemelor ce se ivesc, trebuie ca misiunea sa să nu fie anihilată de legile naționale derogatorii, aplicate pe același tărâm.

În tot cazul, trebuie respectat dreptul suveran

ce fiecare stat are de a hotărî liber statutul său național de radiofonie.

Dreptul de libertate a pătruns în tradiția fiecărui popor pentru a ne gândi cătuși de puțin la jignirea independenței sale absolute când susținem adoptarea unui statut internațional de radio-difuziune, puterile publice ale unui stat fiind singurele în drept de a stabili în mod suveran regimul radio-electricității sau radio-difuziunii, dar acest regim național trebuie însă să fie în raport și cu principiile generale stabilite de un statut internațional.

Iată de ce preconizăm crearea unui astfel de statut, care să stabilească principii călăuzitoare și să reglementeze aplicațiunile practice ale radiofoniei și este locul să observăm că în acest domeniu se pot concilia perfect principiile internaționale cu interesul național și în special în materia dreptului public.

Este adevărat că din inițiativa Uniunii internaționale de radio-difuziune instituțiune creată sub forma unei asociațiuni cu sediul la Geneva, au avut loc diferite congrese și conferințe internaționale de câți-va ani încoace cari prin hotărârile și dezideratele exprimate, au cristalizat încetul cu încetul multe probleme, la cari aplicațiunea radiofoniei a dat naștere.

Nu ar fi locul aci să facem un istoric al acestor conferințe și congrese, referitoare la radio-difuziune și cari au avut loc din anul 1925 până în zilele noastre, începând cu cea dela Londra, Paris, și urmând succesiv cele dela Washington, Roma, Fraga, Barcelona, Berlin, Lausanne și altele.

Ne mărginim a enumăra unele probleme cu caracter juridic de interes privat sau public, ce s'au discutat sporadic din ele și cari, după noi, prezintă o deosebită importanță și militează imperios la alcătuirea unui statut internațional.

În privința protecțiunii dreptului de autor asupra operelor literare și artistice.

Orice serviciu trebuind să fie remunerat, orice autor al unei opere literare sau artistice, este îndreptățit să reclame o plată pentru întreținerea sau reproducerea făcută creațiunei sale de către posturile de emisiune.

Cine este însă în acest caz obligat să despăgubească pe autor. Societatea întreprinzătoare a postului de emisiune, auditorul, sau artistul care reproduce opera?

Legea existentă a protecțiunii operelor literare și artistice nu poate fi aplicată prin analogie cu reproducerile radiofonice. Dacă am concede că problema juridică ar putea fi soluționată pe terenul național, ce soluție i s'ar putea da pe terenul internațional?

Ce se face un autor român de pildă, care-și ascultă opera sa radio-difuzată de un post străin? Poate să rămâie impasibil prejudiciului moral și material ce i se aduce, văzându-și opera sa vulgarizată în mod gratuit? Ce mijloace de constrângere ar avea în atare caz?

Iată deci o necesitate evidentă de a se legifera pentru ca drepturile unui autor să fie respectate atât între hotarele unei țări cât și ori unde s'ar reproduce acea operă, prin urmare atât pe terenul juridic național cât și pe cel internațional.

Să luăm alt caz. Dreptul de răspuns. Aci analogia dintre radiofonie și presă mai ales la rubrica jurnalului vorbit sau a informațiunilor, a dat naștere unei interesante probleme de drept.

În domeniul politic, confesional sau intelectual,

Modurile de încheiere ale căsătoriei în codul sovietelor rusești din anul 1927

Dela conciliul Tridentin a devenit lucru general și a pătruns în conștiința publică cucerirea civilizațiunii, că încheierea căsătoriei este legată în mod juridic de unele formalități. Legislația sovietică a rupt cu acest rezultat de ordine a civilizației și restabilește această stare haotică a lucrurilor în domeniul existenței și încheierii căsătoriei, care a fost dominantă până în secolul al XVI-lea.

Sovietul a fost condus și în această privință de ideia, că libertatea și independența părților nu trebuie să fie influențată sau împiedicată de nici o formalitate sau solemnitate și manifestarea spontană a voinței nu trebuie întârziată. Nici noi nu negăm că această intențiune a codului sovietelor este exactă, însă realizarea ei este posibilă numai într-o comunitate socială mai mică și primitivă, unde din cauza numărului mic al indivizilor, fiecare are cunoștință despre situația celuilalt, iar în forma conviețuirii noastre de astăzi va rezulta cea mai mare încurcătură și o mulțime de abuzuri.

Este interesant că în această privință codul sovietelor a admis principiile dreptului roman și ale dreptului bisericesc. Am văzut că în dreptul roman *consensus facit nuptias*, tot așa și dreptul canonic a găsit îndestulător, pentru încheierea căsătoriei, voința liberă a părților, sau și chiar numai logodna, dacă a fost urmată de *copulatio carnalis*. Ironia soartei, că tocmai această legislație sovietică, care vrea să rupă toate legăturile și tradițiunile cu dreptul roman de „scalavaș” și care își bate joc de dreptul eclesiastic, admite totuși, în această chestiune atât de importantă, principiile acestor legislațiuni. Dar să nu uităm un lucru: în dreptul roman capul familiei a fost *pater familias*, care prin autoritatea lui pe care a posedat-o a asigurat familiei o mare coeziune și în privința vieții conjugale a părților. Iar în dreptul canonic căsătoria a fost indisolubilă. Aceste două calități ale dreptului canonic și ale dreptului roman, lipsesc din legislația sovietică, unde puterea părintească nu există și căsătoria se desface și în baza voinței unilaterale a unuia dintre soți. Așa se înțelege că căsătoria bolșevică nu asigură, nici în mod formal, nici în mod material, nici o garanție, nici soților, nici terțelor persoane.

Legislația sovietică consideră drept căsătorie toate formele de conviețuire a bărbatului și a femeii, care în privința duratei întrec un rendez vous sexual de fără mâine. Și această căsătorie nu este legată de nici o formă sau solemnitate, nici de consimțământul părinților, sau de imixtiunea autorităților.

Este adevărat că legea (sub legea, înțelegem codul de familie al sovietelor din 1927) în art. 1 organizează instituțiunea înregistrării căsătoriei, iar aceasta cu nimic nu o face obligator, cu atât mai vătos, deoarece nu o leagă la nici o sancțiune neîndeplinirea acestui art. 1. În urma acestora, starea adevărată de azi în Rusia este aceea, că se consideră drept căsătorie orice conviețuire durabilă, iar aceasta are două forme: prima care este înregistrată, a doua, care fără nici o înregistrare există și constă numai din conviețuirea de fapt a soților. Înregistrarea nu este desființată, dar nu mai este obligatorie. Nu mai există nici o diferen-

invidia sau răutatea pot determina emiterea unor aprecieri nedrepte sau calomnii la adresa unui individ cu intențiunea vădită de a-l jigni. Dispozițiunile existente din legea presei în această materie, nu se pot aplica radiofoniei; jurisprudența constantă a dovedit-o prin refuzul tribunalelor de a da satisfacție celor cari au reclamat ori de câte ori s'a ivit cazul.

Și cu drept cuvânt, o asemănare integrală între radiofonie și presă nu poate rezista unei amănunțite analize, cu toate că în aparență — ca și presa — radiofonia răspândește informațiuni, opinii, sentimente și așa mai departe.

Ori cum ar fi, este trebuincios de a se acorda celui lezat dreptul de răspuns tot pe aceiași cale și mijlocul de a constrânge acelaș post, care a comis faptul cu bună sau cu rea credință, să-și repare propria sa greșală, ca un corectiv puternic și o dreaptă reparațiune ce statele sau societatea sunt dator să sancționeze în scop de a apăra libertatea cetățenilor și a onoarei lor.

Dar ce mijloc eficace de reparațiune și constrângere poate avea la îndemână un cetățean defăimat al unei țări, împotriva unui post de emisiune dintr'o altă țară.

* * *

Acolo însă unde problema capătă o gravitate deosebită, este atunci când — contrar menirii sale naturale de apropiere și colaborare între popoare — radiofonia este întrebuințată ca un mijloc de propagandă subversivă, morală sau politică, servindu-se de ea pentru a se transmite pe calea aerului tot felul de șvonuri false, calomnii, sau atacuri fățișe la adresa statelor vecine sau îndepărtate.

Prin sistemul acesta condamnabil, destinat să atingă demnitatea și chiar suveranitatea unui stat, pornit din inițiative șovine și egoiste, difuzând știri tendențioase, sau prin propaganda jignitoare și agresivă la care se dedau unele state prin posturile lor naționale de emisiune la adresa popoarelor vecine, se pot ușor provoca perturbări și chiar conflicte în viața internațională.

Cunoaștem din experiență proprie astfel de procedee reprobabile practicate de unii din vecinii noștri și de aceia relevăm importanța problemei.

Avem într'adevăr mijloc de protest contra acestor agresiuni, calea diplomatică, dar este de preferat reglementarea și prevenirea lor.

Dar cum putem preveni și reprima astfel de apucături nehibzuite de propagandă pe calea radiofoniei, provocate de un spirit îngâmfat și agresiv? Stăvilirea și sancționarea lor nu trebuie să fie reglementată tot într'un statut la care să adere toate stațiunile?

* * *

Din cele expuse mai sus, socotim că am reușit să arătăm situațiunea și rolul ce radiofonia îl ocupă în cadrul Dreptului și schița unele probleme și limite cari reclamă de urgență elaborarea unui statut internațional.

ALEXANDRU MAVROJANNI
Avocat

ta între concubinaj și între căsătoria legitimă în ceea ce privește fondul, diferență există numai în materie de probațiune cu privire la existența căsătoriei. Conform art. 2 înregistrarea căsătoriei formează o probă exclusivă și completă a existenței căsătoriei. Vrea să zică aceasta este dovada indiscutabilă a căsătoriei și tot odată și singurul ei favor. Probațiunea cu privire la o căsătorie neînregistrată va fi posibilă conform art. 12 din lege; și în această privință legea cuprinde următoarele criterii: a) fapta domiciliului comun, b) existența economiei comune ca rezultatul acestui domiciliu comun, c) relevarea raportului conjugal față de terțe persoane, sprijin reciproc, sau creșterea comună a copiilor. În caz de prezență a acestor împrejurări existența căsătoriei poate fi dovedită, adică și în aceste cazuri stă în fața unei căsătorii adevărate. Din nefericire, din redactarea art. 12 nu reiese dacă legiuitorul cere prezența acestor trei criterii cumulativ, sau disjunctiv. După părerea noastră, în baza spiritului legii ele trebuie interpretate disjunctiv, adică și prezența uneia dintre împrejurările de mai sus face posibilă dovedirea căsătoriei. Totodată trebuie să mai constatăm că însirarea din art. 12 este limitativă, așa că în afară de cele cuprinse în acest art. nu se poate dovedi existența căsătoriei în baza altor fapte. Nici această constatare nu reiese din redactarea acestui articol, dar rezultă din spiritul legii.

Și acum să vedem căsătoria înregistrată.

Conform art. 4 din lege, pentru înregistrare sunt necesare următoarele condițiuni: a) consimțământul reciproc la înregistrarea căsătoriei, b) îndeplinirea vârstei necesare pentru încheierea căsătoriei, c) prezentarea unor acte și declarații.

Cum reiese din punctul a) al acestui articol înregistrarea căsătoriei este numai o formalitate ulterioară care urmează numai încheierii căsătoriei. Aceasta reiese clar din textul legii, deoarece consimțământul reciproc al soților se cere în vederea înregistrării și nu pentru încheierea căsătoriei. Prin urmare în legislația sovietică nu există nici urmă a efectului declarativ pe care legile noastre împrumută funcțiunii ofiterului stării civile, cu ocaziunea încheierii căsătoriei. Iar după cum am văzut fapta înregistrării are importanță numai și exclusiv cu privire la dovedirea existenței căsătoriei.

Vârsta necesară pentru ambele sexe este 18 ani. Legea sovietică se abate și în această privință dela tradiția europeană și nu mai consideră ca bază vârsta pubertății, ci o oarecare maturitate spirituală, pe care o presupune la vârsta de 18 ani.

În jurul chestiunii înregistrării căsătoriei, expunerea de motive a legii susține următoarele: „Codul din 1923 și-a concentrat atenția pe organizarea înregistrării căsătoriilor; actualul proiect lasă la o parte punctul de vedere formal, și nu se mai ocupă decât cu dreptul material, vrea să zică cu raporturile conjugale și familiale. Cum se explică aceasta diferență? Codul din 1923 a fost construit pentru organizarea căsătoriei laice. În prezent necesitatea de luptă în contra căsătoriei religioase nu mai are aceeași importanță, proiectul nostru își concentrează atențiunea pe subiectele cele mai slabe în familie și în căsătorie. Proiectul nostru nu recunoaște înregistrării oficiale a căsătoriei altceva, decât valoarea unui mijloc tehnic pentru constatarea existenței unui fapt... (citată după Pierre Chaplet, *La famille en Russie Soviétique*, p. 164).

Și acum după ce am văzut, ce importantă mică și

subsidiară atribue legiuitorul înregistrării căsătoriei, acum a să examinăm cazurile când legea exclude posibilitatea înregistrării. Chestiunea se aseamănă cu impedimentele noastre de căsătorie, pe care legislațiunile noastre le desvoltă atât de larg și minuios, dar de multe ori prea complicat. În această privință nu s'ar putea face de loc reproșuri legislației sovietice, că ar pierde mult timp cu reglementarea acestei chestiuni. Art. 6 din lege opreste în trei cazuri înregistrarea căsătoriei: a) dacă părțile, sau una dintre ele, trăiesc într-o căsătorie înregistrată, sau neînregistrată; b) dacă părțile, sau una dintre ele este declarată legalmente dementă sau slabă de minte; c) dacă părțile sunt rude în linia directă, ascendenți și descendenți, sau frați.

După cum am spus, acestea așa zise impedimente de căsătorie interzic numai înregistrarea căsătoriei, iar în spiritul legii nu există nici o împiedicare, ca persoanele prevăzute în acest art. 6 să trăiască împreună într-o căsătorie de fapt. Aceasta cu atât mai vădit, de oarece în caz de nerespectarea, sau violarea art. 6 legea nu prevede nici o sancțiune. Prin urmare, o căsătorie intervenită pe lângă ascunderea existenței unei căsătorii anterioare, sau dacă această căsătorie s'a încheiat între persoane demente, sau între rudele oprite de lege, nu poate fi anulată din lipsa dispozițiunii legale. Așa dar se poate întâmpla foarte ușor să fie înregistrată o serie de căsătorii bigame a unei persoane, sau o căsătorie intervenită între frați, fără ca această căsătorie să fie anulabilă. Legea sovietică nu cunoaște cazurile de anulare a căsătoriei, cunoaște numai desfacerea căsătoriei, care însă depinde exclusiv de voința părților.

În Rusia nu numai codul civil a admis acest punct de vedere, dar și codul penal, care nu pedepsește nici bigamia, nici incestul. Numai în art. 88 din codul penal rusesc din 1926 găsim o singură dispoziție, conform căreia: „Ascunderea împiedicărilor de căsătorie și declararea datelor false ofiterului stării civile, atrage după sine privațiune de libertate până la un an, sau munca silnică, sau o amendă penală până la 1000 ruble”.

Cum vedem din această dispoziție a Codului penal pedeapsa și infracțiunea există numai și exclusiv pentru inducerea în eroare a ofiterului stării civile, dar nici de cum pentru incest sau bigamie.

Rămânând la subiectul nostru, putem să constatăm numai atâta, că aceste două noțiuni, care până acum au format un fel de bază a vieții noastre sociale și morale, precum și a instituțiilor noastre de căsătorie, sunt necunoscute în Uniunea sovietelor, și referitor la încheierea căsătoriei nu formează nici o influență sau interdicțiune. Iar cele scrise în art. 6 în lipsă de orice sancțiuni pot fi foarte bine considerate drept ornament gol, sau drept firma ademinitoare, la care s'ar putea foarte bine aplica cuvintele renumitului Picard: „Le droit armé de la force est l'Idéal des sociétés humaines. Le droit sans la Force est une infirmité. La force contre le droit est une monstruosité”. (Edmond Picard, *Le droit pur*, p. 305).

Trebuie să mai menționăm o împrejurare în jurul chestiunii de încheierea căsătoriei și anume că codul sovietelor nu cunoaște obiceiul de drept așa de general la noi, conform căruia copiii trebuie să obțină până la o anumită vârstă consimțământul părinților lor, pentru contractarea unei căsătorii.

După legislațiile noastre este necesar acest consimțământ chiar din două motive: în vârsta fragedă eventual abia după vârsta pubertății, copilul nu are

discernământul necesar, pentru a se hotări singur într-o chestiune așa de importantă, iar pe de altă parte prin căsătorie se înființează și un alt raport între părinți și noră, sau ginere, care raport obligă eventual la alimentare, sau și la succesiune, prin urmare atinge direct și pe părinți. Tocmai din acest motiv este foarte rațional că în această chestiune atât de importantă să fie întrebați și părinții.

Din cele mai înainte expuse rezultă, că în legislația sovietică nici nu se poate pune chestiunea în această formă. În structura familiei sovietelor nu există această coeziune ce se găsește la noi, prin urmare nici nu este nevoie de consimțământul părinților.

Efectele juridice ale căsătoriei în codul Sovietelor Rusești

După citirea capitolului anterior nu ne mai vom mira, dacă întâlnim și în privința efectelor căsătoriei în codul sovietelor, cu totul alte concepții, de cât acele cu care am fost obișnuiți până acum. În adevăr legiuitorul sovietic a lăsat să subziste căsătoria, dar a transformat-o în așa mare măsură, încât aceasta abia are ceva asemănător cu instituțiunea noastră numită căsătoria. De multe ori când citim articolele legii sovietelor, avem impresia, că legiuitorul nici n'a avut alte intenții decât să redacteze, texte de lege, care sunt tocmai în contradicție cu cele existente. Și în această silință, unele dintre dispozițiunile sale logice și bune, cu care reglementează unele părți din materie, acestea se rătăcesc în aglomerația dispozițiunilor neprecizate și brumoase.

Este indiscutabil că pentru un jurist, care a crescut cu învățătura școlilor juridice tradiționale și cu sistemele de legislațiuni existente, îi este foarte greu, de a-și păstra obiectivitatea integrală în jurul acestor chestiuni, fiindcă deschiderea unei noi lumi, care în concepția, în metodele și în rezultatele sale se deosebesc atât de mult de cele văzute și acceptate până acum, îl face în primul moment neîncredător.

În dreptul roman și în legile anterioare dreptului roman, două lucruri au caracterizat efectele căsătoriei: unul este capacitatea restrânsă a femeii, care în multe legislațiuni, și așa în Codul Napoleon a fost exagerată până la incapacitatea totală: al doilea puterea bărbatului, carui-a i-a acordat față de femeie, o predominanță și unele privilegii. Ambele efecte juridice au avut o singură bază comună: asigurarea unității menajului și apărarea familiei de discuțiile dăunătoare între bărbat și femeie din care ar putea rezulta distrugerea familiei. Este de neîgăduit că în multe legislațiuni această apărare exagerată a unității de familie a avut de rezultat de multe ori o situație învinsă și de subordonanță pentru femei, dar în multe legislațiuni, cum de ex. în cea maghiară și austriacă, bărbat și femeile beneficiază așa zis, de aceleași drepturi și situație.

Legislația sovietică a vrut să emancipeze integral pe femeie și a vrut să-i asigure libertatea și independența completă. Și în această intențiune a procedat iarăși atât de exagerat, încât a făcut din căsătorie — după cum vom vedea — o instituțiune neinteligibilă.

Sotii căsătoriți, cu tot raportul lor, sunt independenți unul de celălalt, sunt egali, și libertatea lor nu este influențată de nimic. Nu sunt obligați de a purta nici măcar un nume comun. Conform art. 7 din lege cu ocaziunea înregistrării căsătoriei, sotii pot să declare, dacă vor purta un nume comun (femeia pe cel al bărbatului, sau invers), sau dacă fiecare își va păstra numele său anterior.

Această dispoziție a art. 7 este facultativă și după natura lucrului se referă numai la căsătoria înregistrată. Legea n'a vrut să oblige pe soți la folosirea unui nume comun, respectiv n'a vrut să influențeze libertatea lor nici în această privință. În definitiv, chestiunea n'are mare importanță, mai degrabă atinge pe terțe persoane pentru cari ar fi important de știut, spre apărarea drepturilor lor, dacă două persoane sunt căsătorite sau ba? Aici indiciul cel mai ușor și cel mai vizibil este numele. Cum vom vedea mai la vale, pentru determinarea numelui copilului, legea are o dispoziție specială, așa încât chiar din acest motiv această chestiune n'are o importanță deosebită.

Căsătoria nu exercită nici o influență la cetățenie. Conform art. 8 din lege, fiecare sot își păstrează cetățenia sa anterioasă. Nici această dispoziție nu are nici o influență deosebită asupra unității menajului, poate eventual atâta, că asigură o procedură specială și mai favorabilă pe seama sotului cetățean, și în fața sotului necetățean.

Iar izvorul cel mai larg al drepturilor, care nu atrag după ele nici o obligație, este art. 9, care zice: „Soții se bucură de o completă libertate în alegerea ocupațiunii și profesiunii lor. Modul de conducere a economiei comune este stabilit prin consimțământul reciproc al soților. Schimbarea de domiciliu a unuia dintre soți, nu crează obligația pentru celălalt de a-l urma”.

Această ultimă frază arată cât de neserioasă consideră legislațiunea bolșevică întreaga instituțiune a căsătoriei. O consideră drept jucărie, pe care o predăm unui copil, să se joace cu ea, iar când se plictisește, să o arunce la o parte. Dar ce fel de căsătorie este aceea unde nu este obligator nici domiciliul comun al soților? Ce fel de raport juridic și sociologic este acela unde sunt asigurate numai drepturile și de loc obligațiunile? Omul prin faptul că trăiește în societate, a devenit subiectul și obiectul drepturilor. În schimbul favorurilor vieții sociale, el este angajat să suporte și unele obligațiuni. Iar legiuitorul sovietelor nu vrea să recunoască nici o datorință, și astfel căsătoria a devenit un izvor inepuizabil al drepturilor, fără ca ea să cuprindă vre-o remunerație.

De altfel ne găsim aici și în fața unei contradicții flagrante. Am văzut că conform art. 12 existența unui domiciliu comun este un mijloc de probă pentru dovedirea existenței căsătoriei. Și cu toate că legiuitorul consideră în acest paragraf că domiciliul comun arată existența indiscutabilă a căsătoriei, totuși nu obligă pe soți ca să locuiască împreună, din contră în caz de schimbare de domiciliu a unuia dintre soți, dispensează pe celălalt ca să-l urmeze.

Iar noi am crezut în majoritatea cazurilor, că căsătoria intervine și subzistă în urma unei atracțiuni fizice a instinctului sexual, sau a unei legături sentimentale, sau în urma unor alte cauze materiale. Totuși legiuitorul din Rusia s'a pus pe cel mai material punct de vedere, când crede că schimbarea de domiciliu a unuia dintre soți este îndeajuns ca să rupă această relație pe care au încheiat-o soții între ei, conduși de dorul și de sentimentele lor. Este adevărat, că dacă soții se iubesc, atunci o schimbare de domiciliu nu va împiedica pe celălalt ca să-l urmeze, fiindcă art. 9 asigură numai un drept al sotului de care poate să se folosească, sau să nu se folosească. Dar atunci ce rost are legiferarea acestei dispozițiuni? Sau și cu aceasta vrea să demonstreze sovietul că disprețuiește așa de mult căsătoria, încât mu-

tarea unui muncitor în fabrica din vecinătate este destul ca să o răstoarne. Dar aici se contrazice iarăși. Dacă familia și căsătoria sunt nimicuri, atunci de ce își dă silința să le reglementeze printr'un cod întreg? Toate acestea sunt chestiuni la care legiuitorul sovietelor n'a putut da un răspuns; iar chestiunile se pun din cauză că redactorii, codului au pierdut din vedere, în urma unei superficialități condamnable, toate laturile complexului de chestiuni, — fiindcă au fost conduși numai de un mare entuziasm de inovare și de reformare.

O contrazicere asemănătoare comite legiuitorul la reglementarea efectelor căsătoriei referitor la averea soților. Conform art. 10 averea soților de înainte de căsătorie va fi reglementată în baza principiului de separațiune completă. Iar toată averea ce au câștigat soții în timpul căsătoriei, se consideră ca co-achiziții. Așa dar în această categorie cad toate felurile de câștiguri, salarii, succesiuni, donatii, etc. Co-achiziția sub durată căsătoriei, formează averea comună a soților. Aceeași situație juridică se aplică și la căsătoria de fapt neînregistrată.

Dreptul de a dispune asupra acestei averi se cuvine ambilor soți pe lângă o egalitate completă. Nici unul dintre soți n'are cuvânt preponderant în privința gestiunii acestei averi, iar dacă s'ar ivi vre-o discuție între soți în privința proporțiunii fiecărui soț, atunci Tribunalul este chemat să hotărască.

Nu este îndoelnic că va da ocazia proceselor și discuțiilor o comunitate de avere indivizată, unde dintre co-proprietari nici unul nu este încredințat cu administrarea averii, și fiecare este îndreptătit să dispună asupra averii comune simultan și în mod egal. Dar este fără îndoială și aceia că modul de rezolvare ales din partea legiuitorului sovietic este o modalitate foarte puternică pentru distrugerea unității menajului conjugal. Prin urmare și noi putem să aprobăm numai cuvintele lui Cambaceres rostite cu ocaziunea desbaterii proiectului din care a devenit mai târziu codul Napoleon: la un amendament asemănător a răspuns: „Cette administration commune détruirait par ses débats, le charme de la vie domestique”. (Citat de Pierre Chaplet, op. cit. pag. 198).

Organizarea acestei averi comune constituie această contrazicere nouă a legiuitorului, care se explică iarăși prin superficialitate și prin graba mare cu care s'a întocmit acest nou cod. Căsătoria n'are nici o stabilitate, și cum am văzut mai sus, soții nu sunt obligați nici măcar să locuiască împreună, și cu toate acestea legiuitorul totuși prescrie o avere comună, parcă vrea să asigure pe această cale familiei o coeziune oarecare. Dar cum se poate să posedă o avere comună două persoane, pe care, afară de capriciul momentan, nu le leagă nimic? De ce trebuie o avere comună unei asocieri, unde schimbarea de domiciliu a unuia nu naște pentru celălalt nici măcar atâta obligație ca să-l urmeze? În acest spirit, fiecare dintre soți ar putea să administreze în mod separat și singur averea sa, cu mult mai ușor, fără ca această avere comună să dea loc la procese și discuțiuni. Și în fine este cam straniu și iarăși constituie o contrazicere că acest regim și legislația sovietică care disprețuiește și așează pe ultima platformă orice proprietate particulară creiază tocmai dintr'o avere comună, o instituție familiară. După părerea noastră, concepțiunea teoretică a legislațiunii sovietice, pleacă de la un punct care juridic este exact și inteligibil în ceea ce privește averea achiziționată în timpul căsătoriei. Totuși prin criticile de mai sus am

vrut să demonstrăm numai atâta că această dispoziție bună este în flagrantă contrazicere cu celelalte părți ale codului și în fine că, câte greșeli și confuziuni rezultă dintr'o atare contrazicere.

Pe lângă aceste multe drepturi conjugale, codul asigură numai o obligație, și anume cea prevăzută în art. 14, 15 și 16 în privința întreținerii. Obligația de a da întreținere este reciprocă, și i se cuvine atât bărbatului cât și femeii, întrucât unui sau alta este incapabil la muncă, sau se află în somaj. Suma pensiei alimentare o stabilește Tribunalul, având în vedere starea economică a părților. Iar întrucât între timp părțile au divorțat, cu toate acestea sotul este obligat să plătească și mai departe celuilalt sot incapabil de muncă sau somer, pensia alimentară iar această obligație se stinge după un an dela data desfacerei căsătoriei. Dar și în acest caz din urmă, Tribunalul stabilește suma întreținerii, dar totdeauna numai pe 6 luni înainte, și această nu poate să fie mai mare decât sumele plătite drept ajutoare din partea asigurării sociale. Legea din precauțiune accentuează încă odată că această obligație de a plăti întreținere se referă și la persoane aflătoare în căsătoria de fapt.

Dispoziția codului, prin care se asigură pensia alimentară ambilor soți în mod reciproc, la caz de somaj, sau incapacitate de muncă este foarte umană și bună. Ar putea să servească drept exemplu și legislațiunilor noastre.

Tot odată putem să conchidem și la o altă învățătură din paragraful de mai sus. Și chestiunea pensiei alimentare este foarte caracteristică pentru soviet. Arată cum își închipuie el în codul său căsătoria și ce fel de mentalitate atribue soților. Soții nu sunt obligați să se ajute, decât în caz de incapacitate de a lucra, sau în caz de somaj, iar și acest ajutor are caracterul unei pensii și este temporar.

Nicăeri nu se găsește în codul sovietelor vre-o dispoziție care ar exprima așa de plastic drepturile și datoriile părților, ca și codul Napoléon în art. 212 cu aceste trei cuvinte: „fidélité, secours, assistance”.

După legea sovietică, femeia nu datorează ascultare bărbatului său, și bărbatul n'are nici un drept să controleze viața particulară sau cea publică a soției sale.

Codul nu obligă pe soți nici la fidelitate și nu conține dispozițiuni nici în privința obligației lor de coabitare. De altfel și adulterul a devenit o noțiune juridică necunoscută în Rusia, de oarece nici codul civil, nici cel penal, nu se ocupă cu el. În iurul acestei chestiuni, profesorul Halle spune: „În dreptul sovietic raportul sexual al soților, precum și fidelitatea conjugală, se consideră ca o chestiune personală a soților, din care motiv legile penale ale republicii sovietice nu conțin nici o dispoziție penală pentru adulter. Statul se amestecă în raporturile personale ale soților numai în caz de acțiuni, sau omisiuni, care ating interesele generale, și care din punctul de vedere al clasei muncitorilor vor fi privite ca dăunătoare pentru societate, sau ca asociale, cum sunt de exemplu infectarea cu boli venerice, sau violul chiar și în cadrele căsătoriei, sau refuzarea plății pensiei alimentare cuvenite sotului, sau copiilor după prevederile codului sovietic. (Vezi profesor *Felix Halle*, op. cit., pag. 59).

KERTÉSZ ANDREI

Doctor în drept, avocat din Tg. Mureș

NECROLOG

CUVÂNTAREA d-lui Gr. Pherekyde, *Consilier la Inalta Curte de Casație, la înmormântarea defunctului Gr. Conduratu, fost Consilier al Curței de Apel București și Avocat*

În fața chipului neînsuflețit al lui Grigore Conduratu, simt, din tainicele cute în cari pătrund emoțiunea și durerea, cât de adâncă și deosebită a fost înclinarea care m'a legat de dânsul din prima zi în care l'am cunoscut.

Plecarea aceasta, atât de timpurie, că ne mișcă ca o nedreptate, răscolește în suflet toate legăturile de colegialitate de odinioară, toate simțimintele de caldă simpatie, cari făceau din privirile lui, o înflorire, din vorba lui, o sărbătoare.

Inzestrat din belșug cu cele mai alese însușiri ale spiritului, cu fibrele cele mai sensibile ale inimei, atras de toate frumusețile, de toate perspectivele intelectuale, și, în special, de tezaurul istoriei, al filozofiei și al graiului românesc, pregătit pentru catedră prin doctoratul luat la Leipzig în litere și filosofie și prin cunoștințele adâncite la Paris, pe lângă profesori cu reputațiune universală, oaspe neferice spre banchetul vieții universitare, soarta îl răpește dela un destin a cărui strălucire era asigurată și-l îmbracă deodată în roba de magistrat.

Inteligența scilpitoare, metoda experimentată în cercetare, dialectica neîntrecută, munca rodnică și neobosită, protează în cariera ce și-o alesese dânsul, dar de care a fost ales, un element de valoare, de care magistratura s'a bucurat și s'a folosit cu mândrie un lung șir de ani.

Independența unui caracter neînfrânt și liber, n'a cunoscut alt stăpân decât glasul conștiinței, nici alt îndemn decât al datoriei. Cu calitățile ce-l împodobeau ar fi putut pretinde la situațiuni mai învidiate. Însă întotdeauna s'a gândit la alții, înainte de-a se gândi la sine.

Atât de firești îi erau modestia și delicateța manierelor, încât scăpă chiar unui ochiu pătrunzător, toată întinderea devotamentului său neîfărmurit.

Deopotrivă stăpân pe cunoștințele juridice, precum era în largul lui în domeniul trecutului Țării, sau în seducătorul peisaj al literilor, talentul unei elocințe spontane l'a așezat din primul moment printre cei mai buni avocați.

Vorba lui curgătoare, desăvârșită, fără căutare, plină și justă, fără efort, seriozitatea argumentelor controlate minuțios, vioiciunea din fire în care scăpăra întotdeauna câte-o fină ironie, făcută pentru surâs, nici odată pentru jienire, însoțeau cugetul lui cu un farmec personal, care învăluia și adesea înmănușea până și pe adversari.

Viața i-a cerut multă muncă și i-a dat răgaz puțin pentru îndeletnicirile sale de predilecție. Cărturar eminent, n'a avut prilejul să scrie o carte. Bogat în cultură, n'a avut zile să-și răspândească îndeajuns bogăția. Pasionat pentru toate desăvârșirile clasice, d'abia apuca să pună mâna pe un autor favorit.

Dar a făcut mai mult; ceeace viața nu i-a dat, a primit ea dela dânsul: a trăit o viață de datorie, simplu, elegant, frumos.

Fie ca durerea ce apasă pe foștii lui colegi, cu toții prieteni, să vină ca o slabă mângâiere pentru familia lui, care desprinde, din firea care s'a stins, mărturia unei vieți întregi într'un singur cuvânt: iubire.

Ușoară să-i fie țărâna.

INALTA CURTE DE CARAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I-a

Audiența de la 12 Ianuarie 1934

Președinția d-lui AL IUCA, Președinte

Municipiul Chișinău cu Ițco Clinger și alții

Decizia Nr. 15

Impozite. Plată. Cesiune. Tert. Dacă este dispensat de obligațiunea impusă de art. 22 legea contrib. directe.

Deși creditorul va putea să cesioneze creanța sa unui tert și această cesiune își produce toate efectele conform dreptului comun, totuși debitorul nu poate fi dispensat de obligațiunea impusă de art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1921, după care debitorul nu va plăti creditorului sumele datorate decât dacă acesta ar justifica plata impozitelor la curent.

Prin urmare, în speță, recurenta primărie fiind obligată a plăti întințatului suma datorită, aceasta s'a făcut cu violarea art. citat.

Curtea.

Asupra recursului făcut de către primăria municipiului Chișinău, în contra sentinței civile nr. 38 din 1932, a tribunalului Lăpușna s. III-a:

Având în vedere sentința atacată din care rezultă: că Ițco Clinger, închiriind primăriei municipiului Chișinău imobilul său, situat în Chișinău, str. Hara. Iambie nr. 38, a cedat la 17 Iunie 1925, dreptul de a primi chiria cuvenită pentru termenul de 6 Mai 1926, în sumă de 70.000 lei, lui Ovsie Fradis, notificând primăriei actul de cesiune; că Ițco Clinger fiind la rândul său chirieș al primăriei municipiului Chișinău, aceasta din urmă a intentat acțiune în contra lui, înaintea judecătoriei ocol III urban Chișinău, pentru a-i plăti drept chirie suma de 33.280 lei, aplicând totdeauna poprire asupra chiriei ce avea de primit Ițco Clinger pentru imobilul din str. Hara. Iambie nr. 38; că, prin sentința civilă nr. 154 din 1927, tribunalul Lăpușna s. II, confirmând cartea de judecată nr. 1796 din 1926 a judecătoriei ocol I urban Chișinău, a recunoscut lui Ovsie Fradis dreptul asupra sumei de 32.250 lei, poprită în mâinile primăriei pentru acoperirea pretențiunilor pe cari le avea contra lui Ițco Clinger; că în baza acestei hotărâri rămasă definitivă, Ovsie Fradis cerând primăriei să-i plătească suma arătată, aceasta a refuzat plata pe motiv că suma pretinsă a fost achitată de primărie administrației financiare Lăpușna, pentru datorii pe care le avea Ițco Clinger către fisc, prezentând în dovedire adresa și chitanța percepției respective și obiectând că datoria debitorului Clinger către fisc, era cu mult anterioară epocii când s'a făcut cesiunea creanței menționată mai sus și că cesiunea a fost făcută în dauna Statului; că în urma acestora, Ovsie Fradis a intentat acțiune la 27 Iunie 1930, în contra primăriei municipiului Chișinău, cerând să fie obligată a-i plăti suma de 32.250 lei ce i s'a recunoscut prin sentința nr. 154 din 1927, amintită mai sus, cu procente și cheltueli de judecată; că primăria a chemat în garanție administrația financiară a județului Lăpușna, careia îi plătise suma pretinsă prin acțiune, pentru sarcinile cari grevau imobilul lui Clinger; că, judecătoria I-a urbană Chișinău a admis acțiunea intentată de Ovsie Fradis, a obligat primăria să-i plătească suma pretinsă și a admis și cererea de chemare în garanție, obligând Administrația financiară să restituie primăriei aceiași sumă; că, primăria făcând apel, tribunalul Lăpușna s. III l'a respins ca nefundat prin sentința atacată cu recurs; că pentru

a da această soluție tribunalul arată, că în urma cesiunii făcută la 17 Iunie 1925, creditor al primăriei pentru suma de 70.000 lei, datorată de ea, ca chirie, nu mai era Clinger, ci cesionarul Ovsie Fradis; că percepția fiscală nr. 11 Chișinău, a pus sechestrul pe ordonanța de plată din 6 Mai 1926, emisă de primărie în numele lui Clinger, care în acel moment nu avea de primit dela primărie nici un ban; că aplicarea sechestrului s'a făcut după data de 17 Iunie 1925, când a avut loc cesiunea, iar primăria a plătit percepției la 19 Mai 1926, deci la data când Clinger nu mai era creditorul primăriei, ci Ovsie Fradis; că așa fiind, nu se putea aplica art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, iar primăria nu a avut nici un drept să achite datoria lui Clinger către fisc cu banii lui Ovsie Fradis și deci, — conchide tribunalul — bine prima instanță a admis acțiunea acestuia din urmă.

Văzând motivele de casare astfel formulate:

Violarea art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice din 1921, exces de putere și nemotivare.

În adevăr, Onor. Tribunal a violat textul sus-citat și a comis un vădit exces de putere prin aceea că ne-a condamnat la plata sumei de 53.750 lei, cu cheltuieli de judecată și cu onorariu de avocat în folosul reclamantului cesionar Ovsie Fradis, cu toate că acest capital reprezentând chiria datorită de primărie proprietarului cedent Ițco Clinger, a fost achitată de noi în mod perfect legal percepției respective pentru impozitele datorite Statului tocmai de Clinger, însă pe anii 1924 și 1925 și deci rămase în restanță.

Prin greșita interpretare a textului art. 22 citat, tribunalul ajunge la concluzia cu totul eronată, cum că n'am fi avut dreptul să procedăm astfel, căci în 1926 când fiscul a urmărit banii în chestiune, primăria n'ar mai fi avut datoria către Clinger, ci numai către Fradis, creanța fiind deja cesionată celui de-al doilea de către cel dintâi.

Or, după cum am susținut atât oral, cât și în concluziunile noastre scrise, Administrațiile publice ca Primăria, în conformitate cu sensul clar al art. 22 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, sunt ținute sub sancțiuni riguroase de a nu plăti datoriile lor către particulari, atât timp cât nu se achită de către aceștia din urmă impozitele la curent, ceea ce înseamnă că în cât se atinge de urmărirea sumelor bănești în mâinile autorităților publice, creanța născută din impozitele către Stat pe o perioadă anterioară datei exigibilității creanței particularului, are în totdeauna prioritate și se bucură de preferință, independent de poprirea ce s'ar înființa de particular pentru asigurarea pretențiunii sale.

Astfel fiind, nu încapă nici o îndoială că poprirea în folosul fiscului operează deplin drept, fără îndeplinirea a nici unei formalități prin efectul a însuși legii din momentul exigibilității creanței Statului și deci autorităților publice cari au de plătit banii particularilor încumbă obligația de a reține în folosul fiscului nu numai restul după ce s'ar îndestula creanțele particularilor asigurate prin poprirea sau și cele pentru cari s'ar fi făcut, ca în speșă, cesiuni pe numele terțelor persoane, ci se impune îndatorirea de a opri banii datorăți fiscului în întregime și înainte de orice altă plată, așa cum am și procedat noi.

Am susținut înaintea instanțelor de fond că proprietarul casei și titularul dreptului asupra chiriei în discuțiune, Clinger, dacă n'ar fi cesionat drepturile d-sale lui Fradis, n'a avut de primit decât restul după ce s'ar fi scăzut toate impozitele la curent, adică tocmai acele pentru cari am vărsat banii la percepție.

Putea oare d-sa transmite pe numele lui Fradis mai mult decât avea el singur? Evident că nu.

Deci cesiunea efectuată, fără îndoială trebuie considerată ca una fără efect juridic, atât timp nu s'a îndestulat pretenția Statului a cărei creanță a devenit certă, lichidă și exigibilă chiar în momentul confecționării acestei cesiuni.

Deși am explicat cele de mai sus și am dezvoltat pe larg susținerea noastră, cum că cesiunea drepturilor de către Clinger, pe numele lui Fradis, nu este operantă și nici opozabilă nouă și că deci nu se poate admite că Fradis ar fi căpătat niște drepturi asupra chiriei în chestiune, totuși onor. tribunal fără să examineze aceste obiecțiuni ale noastre și fără să motiveze înlăturarea lor în mod cu totul arbitrar și neașteptat, afirmă cum că după efectuarea cesiunii titularul drepturilor asupra chiriei ce aveam de plătit pentru imobilul închiriat de noi, a devenit Fradis. Astfel, tribunalul pe lângă violare de lege și exces de putere, a comis și o nemotivare, dând o sentință casabilă.

Având în vedere că prin motivele de casare se impută tribunalului, că a violat art. 22 din legea pentru urmărirea și perceperea veniturilor publice din 1921 și a comis exces de putere și nemotivare; că, în dezvoltarea motivelor de casare se susține că: în baza art. 22 din legea citată, creanța născută din impozitele către Stat pe o perioadă de timp anterioară datei exigibilității creanței particularului, are în totdeauna prioritate și se bucură de preferință, independent de poprirea ce s'ar înființa de particular sau de cesiunea creanței acestuia; că poprirea în folosul fiscului operează deplin drept, fără îndeplinirea nici unei formalități prin efectul legii, din momentul exigibilității creanței Statului; că în speșă Clinger nu putea să cesioneze decât ceea ce prisosea din chirie peste suma datorată la fisc pentru impozite, care erau datorate pe anii 1924 și 1925;

Având în vedere că art. 22 din legea pentru urmărirea și perceperea veniturilor publice din 1921, prevede, că administrațiile publice și toți acei cari datoresc orice sume unei persoane din chirie, salarii, lucrări și întreprinderi, datorii, rente, cuptoane, jeptoane, indemnizații de orice fel, au obligația a preține creditorilor lor carnetul de plata contribuțiilor directe și în caz când nu li se va dovedi plata impozitului la curent, sunt în drept a reține și a depune sumele datorite până la justificarea plății; că, în caz contrar, vor putea fi urmăriti de plata sumelor plătite fără observarea acestei dispozițiuni;

Având în vedere că obligațiunea pe care art. 22 din legea citată o impune debitorilor prevăzuți de acest text, de a nu plăti creditorilor lor sumele datorate, dacă aceștia nu vor justifica plata impozitului la curent, constituie o condițiune de a cărei îndeplinire legiuitorul a subordonat valabilitatea plății făcute de debitor;

Că această condițiune cerută pentru valabilitatea eliberare a debitorilor sus-mentați, decurgând din un text imperativ al legii și interesând ordinea publică, pentru că este menită să asigure Statului încasarea impozitelor datorate, ea nu poate fi eludată prin cesionarea creanței;

Că, deși creditorul va putea să cesioneze creanța sa unui tert și deși cesiunea își produce toate efectele în conformitate cu regulile dreptului comun, totuși în urma acestei cesiuni debitorul nu va fi dispensat de obligația impusă prin art. 22 din legea citată, de a nu plăti suma datorată, dacă nu se va face dovada achitării impozitelor la curent de către creditorul cedent;

Că dacă nu s'ar atribui dispozițiunilor art. 22 acest caracter și aceste efecte, atunci eficacitatea lor ar fi

total anihilată, pentru că în acest caz creditorii cari au a plăti impozite, vor putea prin cesionarea creanțelor lor către o persoană la curent cu plata impozitelor, să eludeze măsura luată prin textul de lege citat:

Considerând că dacă în speță, intimatul Ovsie Fradis a devenit cesionar al creanței pe care Clinger o avea în contra primăriei recurente și dacă dreptul lui Ovsie Fradis de a primi dela primărie suma cesionată de 32.250 lei, îi fusese recunoscut și prin o sentință definitivă, prin aceasta nu s'a înlăturat obligația primăriei de a nu plăti suma decât după ce se va fi dovedit achitarea la curent a impozitelor datorate de creditorul cedent Clinger:

Că întrucât prin sentința atacată azi cu recurs trib. Lăpușna a obligat primăria recurentă să plătească suma sus arătată cesionarului Ovsie Fradis, fără a ține seama de faptul, invocat de primărie, că creditorul cedent nu achitase la curent impozitele, urmează că a violat art. 22 din legea citată, așa că din acest punct de vedere și în această măsură, recursul este întemeiat, cată a fi admis, a se casa sentința atacată și a se trimite cauza aceluiaș tribunal pentru a judeca din nou.

Pentru aceste motive, Curtea, admite recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. I.

Ardiența de la 27 Aprilie 1934

Președenția d. lui AL. IUCA, președinte

Antonina Golumbenco Oveinicoa cu Vera Ivanțiki și Ofițerul Stării Civile al Municipiului Chișinău

Decizia Nr. 484

Recurs. Compunerea instanței. Figurarea nelegală a Ministerului public. Punerea de concluziuni. Casare. Arr. 80 și 81 pr. civ.

Figurarea nelegală a Ministerului public într'un proces de divorț, în care a pus concluziuni pentru respingerea cererii, ca în speță, chiar dacă s'ar admite că compunerea instanței nu este de ordine publică, face ca deciziunea să fie casată, fiindcă s'a cauzat un prejudiciu uneia din părți.

Curtea,

Asupra recursului făcut de către Antonina Golumbenco Oveinicoa, în contra deciziunii civile nr. 285 din 1933 a Curții de Apel Chișinău s. I-a.

Având în vedere deciziunea atacată din care rezultă că: Antonina Golumbenco, recurenta de azi, a chemat în judecată pe Vera Ivanțiki și ceilalți intimati, cerând ca în contradictor cu aceștia, să se pronunțe anularea căsătoriei def. ei soț, colonel AL. Golumbenco, cu intimata Vera Ivanțiki, susținând că voind să-și reguleze dreptul la pensie după decesul soțului, a aflat despre căsătoria cu Vera Ivanțiki, făcută fără ca prima căsătorie cu ea să fi fost desfăcută; că Vera Ivanțiki în apărare, prezentând o sentință a tribunalului duhovnicesc al Patriarhatului din Constantinopol, cu data de 8 Martie 1921, prin care se pronunța desfacerea primei căsătorii, recurenta a ridicat excepțiunea de nulitatea sentinței de divorț; că atât tribunalul, ca primă instanță, cât și Curtea de apel Chișinău secția I-a, prin deciziunea nr. 76 din 1932, a respins acțiunea înlăturând excepțiunea invocată de Vera Ivanțiki; că prin deciziunea Curții de casație nr. 1227 din 1932 admițându-se

recursul făcut de Antonina Golumbenco, a fost casată cu trimitere deciziunea Curții de Apel nr. 76 din 1932 pe considerația că greșit s'a decis că legea din 1924, pentru dobândirea cetățeniei române, nu a extins cetățenia română asupra locuitorilor din Basarabia cu efect retroactiv; că — arată Curtea de Casație prin decizia nr. 1237 din 1932 — zisa lege are un efect retroactiv, ea conferind cetățenia română locuitorilor din ținuturile alipite, din momentul unirei lor cu regatul român, iar nu din momentul intrării în vigoare a legii, și că, deci soții Golumbenco, obținând cetățenia română pe baza legii din 1924, ei trebuie considerați ca cetățeni români cu începere dela 27 Martie 1918, când Basarabia s'a unit cu regatul român; că procedând Curtea de apel Chișinău la o nouă judecare a cauzei, ca instanță de trimitere, a respins din nou apelul făcut de Antonina Golumbenco prin deciziunea atacată cu recursul de față, dată de Curtea de apel constituită cu Ministerul public și după ce a ascultat și concluziunile reprezentantului aceluși Minister, concluziuni prin cari a cerut respingerea apelului și acțiunii făcute de Antonina Golumbenco; că pentru a da această soluțiune Curtea de apel, examinând mijloacele de apărare și dovezile produse de părți, ajunge la concluziunea că și în ipoteza în care soții Golumbenco trebuie considerați cu cetățenia română dela data de 27 Martie 1918, încă hotărîrea de divorț pronunțată de tribunalul duhovnicesc al Patriarhatului din Constantinopol, este o hotărîre dată de un tribunal competente.

Văzând motivul de casare suplimentar astfel formulat:

Violară art. 80 și următorii proc. civ.; rea compunere a instanței de judecată.

În speța de față, procesul s'a judecat la Tribunal, Curtea de Apel și Inalta Curte de Casație, fără ca instanța să fie constituită și cu procuror. Decizia Curții de apel fiind casată, procesul s'a retrimis la Curtea de Apel spre o nouă judecare. Aici însă, Curtea a doua oară s'a constituit și cu procuror numai la ultima ședință, care a pus concluziuni ca parte principală. Ori, procedura civilă și legea de organizare judecătorească arată când anume instanța de judecată se constituie cu procuror și nicăieri aceste legi și nici în legea actelor de stare civilă sau în altă lege nu este arătat că la procese ca cel din speță, trebuie să se constituie instanța și cu procuror. Constituirea instanței însă, este de ordine publică și motivul poate fi oricând invocat în fața instanței de casare. Prin urmare, instanța fiind rău compusă, urmează a se casa decizia Curții și pe acest motiv. Chiar dacă instanța a fost constituită cu procuror, încă d-sa a fost prezent numai la 31 Octombrie 1933 când procesul era în continuare, lipsind la toate celelalte ședințe, deci instanța tot rău a fost constituită.

Având în vedere că prin acest motiv de casare se pretinde că instanța de apel a violat art. 80 și urm. proc. civ. și a judecat în cauză prin o rea compunere, pentru că s'a constituit cu procuror, care a pus concluziuni ca parte principală, deși prin nici un text de lege nu se prevede că la procese de natura celui din speță, trebuie să se constituie instanța cu procuror.

Având în vedere că în conformitate cu art. 80 și 81 proc. civ. Ministerul public, — în afară de pricinile penale, — nu poate figura în instanță ca parte principală, decât în cazurile în cari legea îi dă această calitate, iar ca parte alăturată numai în cazurile privitoare pe incapabili.

Având în vedere că în procesele — ca acelea din speță — prin care o femeie cere față de o alta, anularea căsătoriei acesteia din urmă, pe motiv că bărbatul a fost anterior căsătorit cu ea, fără ca acea primă căsătorie să fi fost desfăcută, în atare proces, nici un text de lege nu prevede că Ministerul public să figureze în instanță ca parte principală.

Că figurarea Ministerului public ca parte alăturată, iarăși nu este posibilă, deoarece reclamanta are în aceste procese deplina capacitate.

Că deci totuși fără ca legea să-l autorize, Ministerul public va figura ca parte la judecarea unor asemenea procese, înaintea instanțelor de fond, punând concluziuni sau dacă nu va figura și nu va pune concluziuni în procese în cari legea îl obligă să figureze, în ambele cazuri se produce o viciere a compunerii instanței, deci, o nesocotire a unei reguli de ordine publică, care atrage nulitatea hotărârei ce se va fi dat în aceste condițiuni;

Că dacă prin figurarea nelegală în proces a Ministerului public, s'a cauzat și un prejudiciu uneia din părți — ceace poate avea loc și atunci când reprezentantul Ministerului public a pus concluziuni pentru respingerea cererei ei, iar instanța i-a respins cererea — în atare caz, chiar dacă s'ar admite că chestiunea compunerii instanței nu este de ordine publică, încă partea va avea dreptul să ceară desființarea hotărârei pentru repararea prejudiciului suferit.

Având în vedere că în speță, după cum mai sus s'a arătat, este constant în fapt, că deși era vorba de un proces pentru care legea nu prevede figurarea în instanță, sub nici o calitate, a Ministerului public, totuși reprezentantul acestuia a figurat în proces și concluziunile ce le-a pus au fost tocmai pentru respingerea apelului făcut de recurenta de azi, apel pe care Curtea de fond l-a și respins prin decizia atacată.

Că astfel fiind, urmează față de principiile sus expuse, că procedând Curtea de apel în acest mod, a violat art. 80, 81 pr. civ. așa că motivul suplimentar de casare este întemeiat, cată a fi admis și a se casa în baza lui în întregime decizia atacată, fiind în acest caz de prisos să se mai examineze celelalte motive de recurs.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

NOTA. — In acelaș sens s'a mai pronunțat Cas. I, prin dec. nr. 277 din 7 Martie 1934, în procesul lui Meer Wilderman cu Ministerul de interne, care ceruse a fi înscris în listele de cetățenie română, și fiind respinsă cererea a făcut contestație la tribunal, în compunerea căreia a intrat și procurorul, care a pus concluziuni. Făcându-se recurs pentru rea constituire a instanței de judecată, Înalta Curte de Casație prin decizia de mai sus, publicată în *Curierul Judiciar* nr. 15 din 22 Aprilie 1934, a admis recursul.

A se vedea referitor la fondul chestiunii și articolul d-lui prof. univ. Const. Sipsom, publicat în *Curierul Judiciar* nr. 8 din 25 Februarie 1934.

E. C. D.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audienta dela 27 Iunie 1933

Președinția d-lui. CONST. GH. RĂTESCU Președinte

Dumitru Breazu, recurs penal

Deciziunea Nr. 1667 Dosar Nr. 536/933

Curte cu jurați. Președinte. Atragerea atențiunei juraților asupra principalelor probe și asupra funcțiunilor de îndeplinit. Nu sunt formalități prevăzute sub pedeapsă de nulitate nici substanțiale. Compunerea juriului cu jurați suplimentari. Art. 360, 281 și 285 pr. pen.

1.—*Atragerea atențiunei juraților de către președintele Curții cu jurați asupra principalelor probe pentru sau contra acuzatului, precum și formalitatea reamintirii de către dânsul asupra funcțiunilor ce sunt chemați a îndeplini, nu sunt prevăzute de procedura penală sub pedeapsă de nulitate și nu sunt nici formalități substanțiale.*

2.—*Potrivit art. 281 și 285 pr. pen., întrucât este trebuință a se completa numărul legal de jurați, se pun în urnă numele juraților suplimentari după ordinea eșirii lor la sorți.*

Deci, când în speță, pentru complectarea numărului legal, s'a pus în urnă buletinul cu numele „primului jurat suplimentar”, acesta a fost primul jurat suplimentar eșit la sorți și ca atare compunerea juriului nu a fost viciată.

Curtea,

Asupra recursului declarat de Dumitru Breazu în contra deciziunii nr. 87 din 1932 a Curții cu jurați din județul Prahova, prin care a fost condamnat la un an închisoare corecțională cu aplicațiunea art. 238 al. I, 241, 254 cod. pen.

Văzând motivul I de casare astfel formulat:

1. Violarea art. 360 pr. pen.

În conformitate cu dispozițiunile art. 360 pr. pen., președintele Curții cu Jurați este obligat să rezume cauza atrăgând atențiunea juraților asupra principalelor probe pentru sau contra acuzatului. Într'adevăr, din pr.-verbal dresat în ziua de 3 Decembrie 1932 se constată numai că s'a dec'arat desbaterile închise și s'a făcut rezumatul cauzei fără nici o altă mențiune. După art. 360 proc. pen., această dispozițiune imperativă este de ordine publică fiindcă privește în de-a-proape și chestiunea de apărare a acuzatului și de aceea doctrina și jurisprudența au stabilit statornic că îndeplinirea acestei obligațiuni urmează a fi privită ca esențială și deci neobservarea ei atrage casarea deciziunii de condamnare. Cas. II, dec. 1563 din 1927, ori după dispozițiunile menționate al articol se impune obligațiunea președintelui Curții cu jurați ca prin rezumatul cauzei la deșteptarea atențiunei juraților, făcându-i atenți asupra reconstituirii faptelor, a probelor și elementelor esențiale cauzei ce sunt chemați a judeca, căci legiuitorul nu a creiat prin această dispozițiune o nouă și inutilă formalitate. Tot din procesul verbal nu se stabilește cu nimic că președintele Curții cu jurați cu această ocaziune a reamintit Comisiunei juraților dispozițiunile art. 300 proc. pen. alin. I misiune ce are de îndeplinit după lege. Procedând astfel și nementiunând această esențială formalitate, se violează dispozițiunile art. 360 proc. pen. din care cauză deciziunea Onor. Curții cu jurați din județul Prahova cu nr. 87 din 1933, urmează a fi casată (Cas. II, decizia 7463 din 1931).

Având în vedere că, prin acest motiv de casare recurentul susține că s'a violat art. 360 din proc. pen., deoarece făcându-se rezumatul de d. președinte al Curții, d-sa nu a atras atențiunea jurați-

lor asupra principalelor probe pentru sau contra acuzatului și nici nu le-a reamintit misiunea ce au de îndeplinit după lege.

Considerând că, atragerea atențiunii juraților asupra principalelor probe, precum și formalitatea reamintirii de către președintele Curții juraților a funcțiunilor ce sunt chemați a îndeplini, nu sunt prevăzute de procedura penală sub pedeapsă de nulitate.

Că, aceste formalități accesorii neinteresând vreun principiu esențial al procedurii în fața Curții cu juri nu sunt nici substanțiale.

Că, după art. 360 numai obligațiunea președintelui Curții că după ce va declara desbaterile închise, să procedeze la facerea rezumatului cauzei, este imperativă și a cărei neobservare deci atrage casarea hotărârii de condamnare.

Că, astfel fiind, și întrucât din procesul verbal al audienței se constată că președintele Curții a făcut rezumatul cauzei, urmează că recurentul nu poate face un motiv de casare bazat pe violarea art. 360 p. p. și deci motivul I de casare urmează a fi înnăturat ca neîntemeiat.

Văzând motivul II de casare astfel formulat:

2. Violarea art. 281, 285, 289 și 290 pr. pen.

Privitor la modul cum s'a format comisiunea de judecată a juraților. Din procesul verbal al ședinței audiența dela 3 Decembrie 1932, se constată că au răspuns la apel 24 jurați titulari și 4 jurați suplimentari și s'au pus în urnă numai buletinele celor 24 jurați titulari prezenți și al primului jurat suplimentar fără a menționa că juratul suplimentar a fost primul eșit la sorți pentru a putea verifica ce anume jurați au fost excluși.

Având în vedere că, prin acest motiv de casare recurentul se plânge de violarea art. 281, 285, 289, 290 p. p. privitoare la modul cum s'a format comisiunea de judecată a juraților, prin aceia că nu se menționează, că juratul suplimentar cu care s'a completat numărul de 25 jurați, din care s'a format comisiunea de judecată, a fost primul eșit la sorți, pentru a se putea verifica ce anume jurați au fost excluși.

Având în vedere că, din procesul verbal al audienței se constată că, grefierul făcând apelul nominal al juraților nescuzați și nedispensați care compun lista sesiunii, dintre jurații titulari au răspuns la apel 24 și 4 dintre jurații suplimentari fiind în totul prezenți 28 jurați dintre cei înscrși în listă, că apoi s'au pus în urnă buletinele celor 24 jurați titulari prezenți și al primului jurat suplimentar cu care s'a completat numărul de 25 jurați cerut de art. 285 p. p. excluzându-se ceilalți jurați suplimentari prezenți.

Considerând că din combinarea art. 281 și 285 pr. pen., rezultă că, întrucât este trebuință, de a se completa numărul de 25 jurați care este necesar pentru a se putea proceda la judecata unei cauze se pun în urnă numele juraților suplimentari după ordinea esirei la sorți.

Că, astfel fiind, și cum în speță se constată că, pentru completarea numărului legal de 25 jurați, s'a pus în urnă buletinul cu numele „primului jurat suplimentar”, rezultă în mod implicit că acesta a fost primul jurat suplimentar eșit la sorți și deci compozițiunea juriului n'a fost viciată.

Că dar, și acest al doilea și ultim motiv de casare este nefondat și ca atare recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

NOTA.— Articolul 360 din procedura penală obligă pe președintele Curții cu jurați a face rezumatul desbaterilor, atrăgând atențiunea juraților asupra principalelor probe, aduse pentru sau contra acuzatului. Apoi, le reamintește funcțiunile ce sunt chemați a îndeplini. În fine, președintele pune chestiunea în modul arătat de art. 361 și următoarele din codul de procedură penală.

Inalta Curte stabilește prin decizia mai sus produsă că atragerea atenției juraților asupra principalelor probe, precum și formalitatea reamintirii de către președintele Curții cu jurați a funcțiunilor ce sunt chemați a îndeplini, nu sunt prevăzute de procedura penală sub pedeapsă de nulitate. Aceste formalități accesorii, neinteresând vreun principiu esențial al procedurii în fața Curții cu jurați, nu sunt nici substanțiale.

Nu mai obligațiunea ca președintele Curții, după ce va declara desbaterile închise, să procedeze la facerea rezumatului cauzei, este imperativă și neobservarea ei atrage casarea hotărârii de condamnare.

Prin urmare, dacă procesul verbal al audienței constată că președintele a făcut rezumatul cauzei, nu se poate face un motiv de casare, bazat pe violarea art. 360 pr. penală.

Atât forma cât și fondul rezumatului sunt lăsați la conștiința și înțelepciunea președintelui, și nu este permis nimănui de a-i face vreo observațiune asupra modului cum dânsul înțelege a îndeplini cerința legii (1).

De asemenea, nu se poate susține ca motiv de casare, că rezumatul președintelui ar fi fost parțial, ori că printr'însul s'au făcut aprecieri asupra rechizitorului sau asupra apărării (2). Curtea de Casație neavând nici un control asupra modului cum se face rezumatul (3). Legea n'a arătat un formular după care să indice cum trebuie să se facă rezumatul desbaterilor, ca astfel să se poată controla, ci totul a fost lăsat la discreția președintelui (4).

Cu drept cuvânt dar, spune Inalta Curte, printr'o altă decizie (5), că în ceea ce privește continutul rezumatului cerut de art. 360 pr. pen., legiuitorul a lăsat totul înțelepciunii și conștiinței președintelui Curții cu juri, neimpunându-i nici un fel de restricțiune. Așa fiind, președintele are o putere suverană de apreciere cu privire la facerea rezumatului desbaterilor și a o supune cenzurei, ar fi a împietă asupra acestui drept de apreciere (6).

1) D. Cuculi: Procedura criminală dinaintea juraților, pagina 117.

2) Cas. II, 1586 din 22 Noembrie 1920, în *Curierul Judiciar* nr. 5 din 1921.

3) Cas. II, 161 din 22 Ianuarie 1908 în *Jurisprudența* nr. 3 din 1908, pag. 38; Cas. II 340 din 30 Ianuarie 1925; Cas. II, 698 din 19 Aprilie 1921; Cas. II, 577 din 29 Noembrie 1889, Bul. Cas. pag. 998 (vezi Manualul Curților cu jurați întocmit de d-nii Const. G. Rădescu, președinte la Curtea de Casație s. II și N. Pavelescu, consilier de Curte de apel, pag. 117; *Jurisprudența* de sub art. 360 pr. penală).

4) Cas. II, 272 din 7 Mai 1896 Bul. Cas. pag. 854.

5) Cas. II, 842 din 6 Februarie 1928, în *Jurisprudența Generală* nr. 13 din 1928 speța 588 și *Pandectele Române* 934, I. 25.

În acelaș sens: Cas. II 1048 din 14 Iulie 1920; 2982 din 23 Noembrie 1915; din 17 Noemvrie 1914, Bul. pag. 1200 (vezi C. G. Rădescu).

6) Cas. II, 1048 din 14 Iulie 1920; 2982 din 23 Noembrie 1915; din 17 Noembrie 1914 în Bul. pag. 1203 (vezi C. G. Rădescu).

Îndeplinirea obligaţiunilor preşedintelui de a face rezumatul este esenţială, aşa că neobservarea ei atrage casarea deciziunii de condamnare (7).

Prin rezumatul său, preşedintele trebuie să ţină cumpăna dreaptă între interesele acuzatului şi acele ale societăţii, amintind rând pe rând probele ce vin în favoarea şi împotriva acuzatului, fără a lăsa cumva să se înţeleagă pentru cine înclină. Un singur lucru trebuie să urmărească preşedintele: descoperirea adevărului, arătând toate faptele şi toate împrejurările ce pot duce la acest rezultat. Făcând rezumatul, preşedintele nu trebuie să iasă din cele ce s'au discutat şi menţionat în şedinţă, mărginindu-se a raporta în mod fidel punctele mai importante şi elementele cele mai esenţiale ce au rezultat din desbateri, dar ferindu-se a emite orice apreciaţiune personală. Cu alte cuvinte, să facă tabloul fidel al desbaterilor.

Preşedintele nu este însă ținut a se mărgini la o simplă analiză a mijloacelor invocate de o parte şi de alta. El poate prea bine aduce la cunoştinţa juraţilor, cu această ocaziune, şi ceiace a putut să omită organul ministerului public sau apărarea, destul numai ca argumentele noi prezentate de dânsul să reiasă din desbateri (8).

Se întâmplă în practică, uneori, ca preşedintele făcând rezumatul, să observe un fapt care nu a fost relevant cu ocazia desbaterilor, dar care totuşi rezultă din dosar. De exemplu: s'a omis a se vorbi despre actul medico-legal aflat la dosar şi pe care totuşi juraţii îl vor avea sub ochi în camera de deliberare, unde li se dă întreg dosarul cu toate actele procesului, afară de depoziţiile scrise ale martorilor, făcute la instrucţie (art. 365 pr. penală).

Creдем însă că este mai bine ca preşedintele să releveze în cursul desbaterilor toate acele probe şi elemente de convingere, ce rezultă din dosar, dar cari au fost uitate de acuzare, pentru ca şi acuzatul să-şi poată face apărarea în mod complet; căci altfel apărarea ar putea cere redeschiderea desbaterilor spre a i se dacuvântul asupra punctului nou ce s'a articulat, fiindcă după art. 359 pr. pen. acuzatul sau apărarea trebuie să aibă cuvântul cel din urmă.

Iată deci unul din neajunsurile ce prezintă rezumatul, în practică.

Noi credem că rezumatul este inutil şi trebuie suprimat, pentru că de cele mai multe ori el oglindeşte vederile personale ale celui ce-l face, oricât s'ar sili preşedintele de a nu lăsa să transpire convingerea sa personală. Dacă nu adaogă nimic, rezumatul e inutil, iar dacă adaogă ceva, e periculos. Preşedintele ferindu-se a nu-şi trăda părerea, ar ajunge să nu spună aproape nimic! La ce foloseşte, atunci, un asemenea rezumat, care nu ar fi decât o searbădă şi banală înşirare de fapte! Ca să înregistreze şi să reediteze încă odată aceia ce s'a spus şi s'a auzit deja?!

În Franţa şi în Belgia, în urma unei îndelungate experienţe, observându-se că rezumatul preşedintelui prezintă mai multe inconveniente de cât foloase, această formalitate a fost desfiinţată, încă dela 1831 în Belgia, iar în Franţa prin legea dela 19 Iunie 1881.

Legea impune preşedintelui a atrage atenţia juraţilor asupra *principalelor probe*. Dar, însuşi a-

cest *triaj* al principalelor probe şi argumente, implică necesarmente o apreciere şi o cântărire, o clasificare oarecum a argumentelor şi probelor, după valoarea şi gradul lor de tărie, o selecţiune a mijloacelor invocate şi a dovezilor produse, atribuind unora din ele mai multă importanţă de cât celorlalte, şi relevând pe acele numai pe care le apreciază preşedintele că au o însemnătate pentru dezvelirea adevărului.

Făcând acest *triaj* al principalelor argumente (lucru foarte relativ şi subiectiv, şi care variază dela om la om), preşedintele nu face decât o lucrare care poartă pecetea personalităţii şi individualităţii sale şi care lasă să se întrezărească oarecum modul său de a vedea şi gândi, oricât s'ar sili el să facă abstracţie de convingerea sa personală. Libertatea de apreciere a juriului nu va rămânea întreagă şi neştirbită, orice s'ar zice; ea se va resimţi.

De aceea, s'a putut spune, şi nu fără oarecare temei, că dela modul cum se face rezumatul, atarnă soarta acuzatului.

Noi avem credinţa că la apropiata revizuire a codului nostru de procedură penală, se va suprima rezumatul preşedintelui, precum s'a făcut în Belgia şi în Franţa, unde nu s'a simţit până acum nevoia de a-l reintroduce. Preşedintele va fi obligat numai a reaminti juraţilor funcţiunea lor şi de a le pune chestiunile la care trebuie să răspundă.

Ca corolar al acestei reforme, deliberarea juriului va trebui să se facă împreună cu magistraţii ce compun Curtea, atunci când e vorba să se fixeze pedeapsa (9).

REMUS C. BENIŞACHE

Consilier la Înalta Curte de Casaţie

ÎNALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE S. III

Audienţa dela 27 Martie 1934

Preşedenţia d-lui D. G. LUPU, Preşident.

Soc. an. Moara Giurgiului cu Prefectura jud. Vlaşca şi a
Decizia Nr. 673. Dos. 3083/932.

Legea de organizare a administraţiunii locale. Recurs. Deliberarea consiliului comunal. Atacarea cu apel. Termen. De când curge? Comitetul central de revizuire se poate sesiza din oficiu de o nulitate de ordine publică, chiar când apelul este introdus tardiv? Art. 341, 342 şi 567 legea de organizare a administraţiunii locale.

1. — Potrivit art. 567 legea de organizare a administraţiunii locale, apelul, în lipsa unor dispoziţiuni speciale, se declară în termen de 10 zile de la afişarea deliberării sau deciziunii ce se atacă.

În speţă, chiar dacă pe lângă afişare s'a făcut şi o comunicare a deciziunii, această împrejurare nu poate modifica dispoz. legale.

2. — Legiuitorul limitând şi precizând în mod categoric modul de exercitare a apelului, în cazul când apelul este introdus tardiv cum este în speţă, instanţa de apel, nu se mai poate sesiza din oficiu de nulităţile de ordine publică, prevăzute de art. 341 şi 342 legea de organizare a administraţiunii locale.

S'a ascultat d. avocat Al. Velescu, în desvoltarea motivului III de casare, d. avocat Vermeulen în desvoltarea motivelor I, II şi IV, şi d. avocat Ghilă Petrescu, în combateri.

7) Cas. II, 1063 din 7 Martie 1927 în *Jurisprudenţa Generală* nr. 22 din 1927, speţa 1102; Cas. II, 1143 din 2 August 1921; Cas. II, 183 din 20 Aprilie 1884, Bul. Cas. pag. 372.

8) D. Cuculi, pag. 116,

9) A se vedea studiul d-lui Eugen Petit în *Curierul Judiciar* nr. 10 din 1926 pag. 146; precum şi *Reforma Curţilor cu Juraţi în Italia*, în *Dreptul*, nr. 15 din 1931, pag. 102.

Curtea,

Asupra recursului făcut de soc. an. „Moara Giurgiului” contra deciziei nr. 251 din 1932 a Comitetului central de revizuire s. I-a în proces cu prefectura jud. Vlaşca și primăria orașului Giurgiu.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care se constată în fapt că între recurentă și primăria orașului Giurgiu intervenind o tranzacțiune privitoare la un contract de vindere-cumpărare. Comisiunea interimară a județului Vlaşca căreia ca organ tutelar i-a fost supusă tranzacțiunea, o respinge prin decizia nr. 13 din 1932. Recurenta atacând cu apel această deciziune, Comitetul local de revizuire București prin decizia nr. 56 din 1932 admite apelul și declară nulă de drept decizia Comisiunii interimare;

În contra acestei deciziuni prefectura jud. Vlaşca făcând apel la Comitetul central de revizuire. Comitetul, prin deciziunea supusă recursului, după ce respinge incidentele de inadmisibilitate și de tardivitate a apelului ridicate de recurentă, în fond, admite apelul, reformează deciziunea Comitetului central de revizuire, respinge contestația introdusă de recurentă în contra deciziunii Comisiunii interimare a jud. Vlaşca, pe care o menține, declarând nulă încheierea Comisiunii interimare a orașului Giurgiu în ce privește tranzacțiunea făcută cu recurenta.

Având în vedere că pentru a da această soluțiune instanța de fond luând în cercetare incidentul de tardivitate al apelului, ridicat de recurentă, argumentează că deși în principiu, conform art. 567 din legea de organizare a administrațiunii locale, termenul de apel în contra deliberațiunilor ce se atacă curge dela afișarea lor și că în speță apelul este declarat după expirarea termenului de 10 zile dela afișare, totuși, întrucât Comitetul pe lângă afișare a dispus și s'a făcut și comunicarea hotărârii sale, în acest caz termenul de 10 zile urmează a fi calculat dela comunicare, și în raport cu comunicarea, apelul se găsește în termen. Dar mai mult, argumentează Comitetul central de revizuire, în speță ridicându-se prin apel o nulitate de ordine publică ea poate fi propusă oricând și chiar de Comitet din oficiu, astfel că și din acest punct de vedere apelul nu poate fi considerat tardiv. În fond, pentru considerațiuni care nu interesează soluționarea prezentului recurs, apelul este admis.

Având în vedere că în contra acestei deciziuni recurenta a formulat 5 motive de casare.

Asupra motivelor II și III de casare privitoare la chestiunea tardivității, astfel formulate:

II. Exces de putere. Violarea art. 567 legea pentru organizarea administrațiunii locale.

Am arătat că dacă am socoti apelul prefecturei admisibil în principiu, în orice caz acest apel trebuie respins ca fiind tardiv. Deciziunea atacată a fost afișată la 19 Martie 1932, iar apelul a fost înregistrat la 2 Aprilie 1932, prin urmare peste termenul de 10 zile libere dela afișare. Textul art. 567 este categoric: „zece zile dela afișarea deliberațiilor ce se atacă”. Ori deși acest text este categoric, fiind de altfel de ordine publică, Comitetul central numai prin exces de putere îl înlătură, socotind că atunci când o deciziune a fost afișată, iar ulterior comunicată, termenul de apel curge dela comunicare, iar nu dela afișare; socotit de prisos să stăruim asupra acestor violări flagrante a unor dispozițiuni de ordine publică și asupra unui prototip de exces de putere.

III. Violarea art. 341, 342 și 323 din legea pentru organizarea administrațiunii locale.

Comitetul central susține în cadrul acelor texte de lege că socotind chiar apelul tardiv introdus, el este îndrituit să se sesizeze din oficiu de actul supus tutelei, fiind vorba de o nulitate de drept, Ori, pentru a putea primi teza Comitetului, trebuie în prealabil ca organul de tutelă sau de control care pronunță astfel de nulități să fie competente, și în ori și ce caz să fie sesizat. Ori, din momentul când apelul este tardiv, înseamnă că Comitetul Central nici n'a fost măcar sesizat de existența unor asemenea presupuse nulități și de altfel potrivit art. 323 nu era măcar organ competent pentru a o putea pronunța.

Având în vedere că prin aceste motive de casare se critică soluțiunea Comitetului central de revizuire pe considerațiunea că din moment ce prin lege (art. 567) se prevede că termenul pentru exercitarea căii de atac curge dela afișare, prin efectuarea unei operațiuni neprevăzute de lege, în speță comunicarea, nu se poate schimba sistemul legii și evita astfel tardivitatea, care este o chestiune de ordine publică; că dacă nulitatea deliberațiunilor diverselor adunări și consilii, care nu sunt organe de jurisdicție, se poate ridica oricând, odată atacată în justiție, termenele pentru exercitarea căilor de atac prevăzute de lege trebuiesc respectate;

Considerând că prin art. 567 din legea de organizare a administrațiunii locale se prevede că decăteori această lege dă drept de apel sau recurs, în lipsa unor dispozițiuni speciale, apelul se va declara în termen de 10 zile, iar recursul în termen de 15 zile dela afișarea deliberațiilor sau deciziilor ce se atacă;

Că întrucât până la legea de organizare a Comitetelor de revizuire din 20 Aprilie 1933, neaplicabilă în speță, nu există nici o dispozițiune specială care să fixeze în alt mod timpul de când curge termenul pentru declararea apelului, urmează că el curge, în sistemul acestei legi, întotdeauna dela data afișării;

Că, dacă totuși, ca în speță, pe lângă afișare s'a făcut și o comunicare a deciziunii, aceasta nu poate aduce vreo modificare a dispozițiunilor legale și nu poate fi generatoare de vreun drept în plus pentru părți, deoarece, admitând o atare interpretare ar însemna să se eludeze dispozițiunile legii privitoare la termenul de executare a căilor de atac și să se evite astfel tardivitatea, ceea ce este inadmisibil întrucât această chestiune este de ordine publică;

Că deci acest motiv de casare este întemeiat și urmează a fi admis;

Având în vedere că prin motivul III de casare recurenta pretinde că chiar dacă în principiu deliberarea unei adunări sau consiliu poate fi atacată, oricând atunci când este lovită de o nulitate de drept, în speță, afacerea fiind dedusă înaintea justiției, termenul de declararea apelului trebuie respectat, astfel că și din acest punct de vedere apelul este tardiv;

Considerând că prin art. 341 și 342 din legea de organizare a administrațiunii locale se prevede în adevăr că deliberațiile adunărilor și consiliilor sătești, comunale, municipale, județene, etc. sunt nule de drept pentru anumite cauze prevăzute de lege și că aceste nulități pot fi ridicate oricând, fie de organele administrative, fie de orice parte interesată;

Că însă odată dedusă nulitatea acestor deliberații înaintea Comitetelor de revizuire local sau central sau a Înaltei Curți de Casație, exercițiul căilor de atac dela una din aceste instanțe la in-

stanța superioară trebuie să se facă în timpul și în condițiunile prevăzute de lege, în speță de art. 567 din legea menționată, adică, apelul trebuie declarat în termen de 10 zile libere dela afișarea deciziunii atacate;

Că acesta este sistemul legii administrative rezultă și din legea modificatoare a legii administrațiunii locale din 15 Iulie 1934 care prin art. D, reglementând exercițiul căilor de atac, prevede că împotriva încheerilor diverselor consilii și comisiuni, toate părțile interesate au deschisă calea contestațiunii la Comitetul local de revizuire, potrivit legii, fără nici un fel de distincțiune în ce privește chestiunea dacă nulitatea ce se invoacă este sau nu de ordine publică și fără nici o limită în timp a acestui drept de contestație;

Că însă în ce privește dreptul de apel sau recurs, precum și în ce privește termenul și condițiunile în care au a se exercita acestei căi de atac această lege ca și legea anterioară, îi dau o reglementare precisă, precizând în fiecare din situațiunile pe care legea le prevede condițiunile în care poate fi exercitat;

Că prin urmare, din întreaga economie a legii administrațiunii locale, rezultă că legiuitorul a lăsat fără nici o limită în timp numai dreptul de contestație contra diverselor încheieri și deliberări ale consiliilor și comisiunilor prevăzute de lege, dar din moment ce aceste încheieri și deliberări sunt aduse în judecata Comitetelor de revizuire și a înaltei Curți de Casație, legiuitorul a limitat și a precizat în mod categoric modul de exercitare al apelului și recursului;

Că, în speță litigiul părților fiind dedus în judecata Comitetului local de revizuire București care s'a pronunțat asupra lui prin decizia nr. 56 din 1932, apelul contra acestei deciziuni adresat Comitetului central de revizuire trebuia făcut în termenul și condițiunile prevăzute de legea administrațiunii locale, indiferent dacă chestiunea dedusă în judecata Comitetului constituia o nulitate de drept, deoarece odată dedusă în judecata Comitetului local de revizuire, căile de atac și termenul pentru exercitarea lor erau cele prevăzute de lege; că numai înăuntrul unei căi de atac exercitate în termen instanța de apel poate să se sesizeze din oficiu de o chestiune de ordine publică ce rezultă din afacerea dedusă spre judecare în mod legal;

Că întrucât Comitetul central de revizuire a decis că poate judeca un apel tardiv pe motiv că chestiunea dedusă în judecata sa constituie o nulitate de drept care poate fi propusă oricând și chiar din oficiu, a violat textele invocate în motivele de casare, pronunțând o decizie casabilă;

Că deci, motivele II și III de casare fiind fondate, recursul urmează a fi admis și deciziunea nr. 251 din 1932 a Comitetului central de revizuire casată fără trimitere, fiind inutil a mai examina și celelalte motive de casare.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

CURTEA DE APEL DIN IASI S. I-a

Sedința d la 14 Martie 1934

Președinția d lui CR. A. GORGOS Prim Președinte
Soc. An. Tesătura Victoria cu Fiscul
Decizia Fiscală Nr. 55

Contribuțiuni directe. Sume incasate în plus ca impozite. Compensarea lor cu orice alte debite ale contribuabililor din impozite. Compensarea este automată. Art. 125 din legea contribuțiunilor directe și 352 din instrucțiuni.

Legiuitorul fiscal a prevăzut pedepse fiscale pentru acei cari cu intențiune frustează fiscal, intențiune trasă din violarea cu bună știință a legii. Când contribuabilul depune în termen statele lunare de plata impozitului pe salarii și cere compensarea impozitului pe salariu cu sume ce fiscal îi datorează ca restituiri din orice alte impozite din roluri percepute în plus, nu poate fi considerat contravenient. Compensarea operează automat între sumele datorate ca impozite de contribuabil și restituirile de către fisc ale oricăror impozite incasate în plus.

Conform art. 125 din legea contribuțiunilor directe și paragr. 352 din instrucțiunile ei, nu este necesară autorizarea organelor fiscale pentru compensațiune, care operează automat.

Curtea,

Având în vedere recursul declarat de Societatea Anonimă Tesătura Victoria Iași, în contra sentinței tribunalului Iași s. III-a;

Având în vedere motivele de recurs invocate, violarea art. 47, 105, 114 din legea contrib. directe exces de putere, constând în aceea că deși Societatea avea de primit dela fisc suma de 116.932 lei plătită cu anticipație ca impozite industriale și deși s'a cerut compensație care operează de drept conform art. 114 menționat, totuși tribuna'lul a găsit că această compensațiune nefiind admisă de minister, nu se putea reține impozitele datorate de 4 la sută și 8 la sută asupra salariului funcționarilor, pe când în realitate trebuia să facă o descărcare a rolului prin încasarea dela impozitul industrial și transmisă la cel pe salarii făcându-se astfel o operație în roluri; că deci în mod greșit tribunalul a respins apelul nefiind nici o contravențiune.

Având în vedere că din sentința atacată cu recurs rezultă că la 24 Octombrie 1932, controlorul financiar N. Stănescu de pe lângă administrația financiară Iași, a amendat în conformitate cu art. 105, 106 din legea contrib. directe societatea anonimă Tesătura Victoria din Iași cu suma de lei 193.979, amendă egală cu impozitul la îndoitul venitului impozabil, pentru că numita societate nu a achitat impozitul pe salarii de 4 la sută și 8 la sută la salarii'e plătite în cursul lunilor Ianuarie-August 1932;

Că făcând apel contra acestui proces verbal înaintea tribunalului, apelanta a susținut că nu s'a sustras dela impozit și nu a comis nici o contravențiune pentru motivul că cu mult înainte de a deveni exigibile impozitele pe salarii din 1932 a achitat statului în comptul impozitului pe 1931 o sumă de peste 100.000 lei pe care Ministerul finanțelor o deține fără drept și că a cerut compensarea acelei sume cu sumele ce ar datora ca impozit pe salarii 1932;

Că arată instanța de fond, se constată în adevăr că la cererea apelantului făcută Ministerului de finanțe, prin petiția înreg. la nr. 43559 din 1931, deși se aproba compensarea sumei de 105.109 lei, plătită pe nedrept ca impozit în 1931 în urma modificării impunerii în apel, cu plățile ce ar urma să facă pentru impozitul pe salar și cifra de afaceri în anul următor, acesta a trimis în original cererea administrației financiare Iași cu dispoziție să i se arate dacă decizia din apel a rămas definitivă, ce sumă se constată plătită, fără bază în 1931, la care patrimoniul ar avea dreptul de restituire și ce alte datorii din contribuțiuni directe mai are de plătit, la care s'ar putea face compensațiunea,—la care ordin se comunică de administrația financiară Iași că societatea anonimă Tesătura Victoria a plătit în anul 1931 suma de lei 116.932 în plus, suma care ar putea fi compensată la impozitele contribuțiunilor directe datorate pe 1932 și anume: 35.520 lei impozit industrial și 81.412 lei impozit de 4 și 8 la sută pe salarii;

Pe această adresă Ministerul cere să i se comunice din nou la 21 Septembrie 1932 pe ce timp se datoresc impozitele și dacă nu e cazul a se face acte de contravenție. Că în ur-

ma acestei adrese controlorul Stănescu a încheiat procesul-verbal arătat mai sus;

Tribunalul respingând ca nefondat apelul recurentei, susține, în motivele soluției sale că în conformitate cu art. 47 din legea contrib. directe, toate societățile ce plătesc funcționarilor, angajaților, lucrătorilor sau altora salarii, sunt obligați să rețină impozitul asupra sumelor ce plătesc și să-l verse la percepțiile fiscale în luna ce urmează aceleia în care s'a făcut reținerea;

Că apelanta face dovada cu statele de sa'ar dela dosar că a achitat și reținut impozitele de 4 și 8 la sută cuvenite statului pentru lunile Ianuarie-August 1932, dar n'a satisfăcut obligațiunile legii nevărsându-le la percepție și prin aceasta sustrăgându-se dela plata impozitului datorit a contravenit dispoz. art. 105 din legea contrib. directe; că apărarea apelantei că se plătiesc aceste sume prin aceea că avea la stat suma de 118.000 lei pentru care ceruse compensarea și deci nu datora nimic, nu este fondată deoarece Ministerul de finanțe singurul în drept a dispune compensarea nu a admis a se face această compensare;

Având în vedere că atacând cu recurs această sentință, societatea recurentă pretinde că tribunalul a violat dispoz. art. 47, 105 și 114 din legea contrib. directe și a comis un exces de putere;

Având în vedere că după art. 105 din legea contrib. directe din 1929, în vigoare la data constatărei contravenției, orice sustrageri dela plata impozitului pentru care legea de față nu prevede altă sancțiune, se pedepsesc cu amendă egală cu impozitul la îndoitul venitului sustras;

Având în vedere că aceleași principii sunt prevăzute și în dispozițiunile textelor din noua lege a contrib. directe din 1933 care în art. 104 și următorii prevede măsuri contra evaziunii fiscale și sancțiuni și că din aceste principii desvoltate și în instrucțiile ce însoțesc textele, rezultă că legiuitorul a prevăzut pedepse pentru acei ce într'un fel sau altul se susrag dela impozite și care cu intenție frustează statu', intenție trasă din violarea cu bună știință a legii;

Având în vedere că acesta este principiul legii, numai cu violarea art. 105 instanța de fond a putut decide că societatea Tesătura Victoria este în contravenție că n'a plătit impozitul la salariile reținute funcționarilor și lucrătorilor săi, conform art. 47 din lege, când se constată că apelanta recurentă a depus percepții fiscale în termen statele lunare de plata impozitului și a cerut să i se e'libereze chitanțe din suma ce o avea la stat, cu alte cuvinte recurenta nu s'a sustras dela plata acestui impozit și nici n'a căutat să fraudeze fiscul prin neplata lui;

Având în vedere că tribunalul de asemenea a violat disp. art. 114 din lege când motivează că, deși este constatat că societatea apelantă are dreptul la restituirea sumei de 116.932 lei, compensarea nu se poate face decât cu aprobarea Ministerului de finanțe;

Având în vedere că după acest text, care în legea din 1933, poartă nr. 125 și 352 din instrucțiuni, compensarea rezultă din lege;

În caz că impunerea e redusă ori desființată ori amenda ștearsă, legea prevede compensarea cu alte impozite din rol sau restituirea dacă compensarea nu se poate face. Nicăeri textul nu prevede că aprobarea compensării trebuie să fie făcută de Ministerul de finanțe, cum a decis tribunalul. Că dar, numai cu violarea art. 105 și 114 din legea contrib. directe tribunalul a respins apelul recurentei și a menținut amenda de 193.979 lei. Că, așa fiind, recursul făcut este fondat, urmează să fie admis, a se casă sentința tribunalului și evocându-se fondul, a se admite apelul și a se anula urmărirea.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

(ss) C. A. Gorgos; E. P. Stănescu; M. Catzichi.

Grefier, (ss) C. Savin.

NOTA. — Literatura juridică fiscală românească, este modestă. Juriștii practicieni datorează

recunoștință d-lor avocați A. B. Plopul și I. Te-descu, pentru munca ce depun de ani de zile la comentarea conștiincioasă a prea numeroaselor legi fiscale de după războiu și mai ales a modifi-cărilor aproape lunare ale acelor legi.

Sunt de semnalat de asemenea comentariile asu-pra legii contrib. directe, ale d-lor Constant Geor-gescu, defunctul Lăzărescu, L. Davidoglu, Iordan Gh. Ștefănescu, recentul comentariu al d-lui S. Alexandrescu, cât și lucrarea intitulată: „Docu-mentația fiscală” a d-lui Paves.

Cele două reviste de specialitate: Administrația Financiară” și „Curierul Financiar”, cât și revista „Repertoriul de Jurisprudență Administrativă”, publică interesante articole în materie fiscală.

Legea timbrului a fost norocoasă, fiind comen-tată cu deosebită pricepere de prea regretatul con-silier Bottez și apoi de d-l Ștefan Bogdănescu. Re-gimul fiscal minier este analizat într-o lucrare se-rioasă din 1933, cu acelaș titlu, a d-lui G. V. Ciu-din.

Lipsește pentru finanțele locale o lucrare de va-loarea admirabilei opere a d-lui Mierlescu „Drep-tul vamal sancționator”, lucrările existente nefiind complete, deși au titluri pompoase.

Defectul mai tuturilor comentariilor, în materie fiscală este insuficienta utilizare a jurisprudenței fiscale române. În arhivele comisiilor de apeluri fiscale, tribunalelor și Curților de apel, sunt ne-numărate deciziuni fiscale nepublicate încă, de o deosebită valoare atât pentru soluțiunile date cât și pentru motivarea lor îngrijită. Ar fi reco-mandabil ca în loc de a publica în comentariile lor, interminabilele instrucțiuni și circulări minis-teriale, — de o valoare legală discutabilă și obici-nuit înlăturate ca fără valoare legală de instanțele judecătorești, — comentatorii să rezume în comen-tariile lor jurisprudențele, să extragă părțile inte-resante din concluziunile scrise, depuse de părți în litigiile fiscale, indicând diferitele articole și lu-crări ale doctrinarilor fiscali români.

Imi îndeplinesc o plăcută datorie față de toți colegii publicând astăzi deciziunea Curții de apel din Iași, asupra unei probleme de drept fiscal, de o nețăgăduită importanță practică pentru toți con-tribuabilii.

Fiscul execută pe contribuabili pe baza proce-selor verbale de impunere sau contravenție, fără să mai aștepte decizia instanțelor de apel sau re-curs, privitor la acele procese verbale, așa cum de altfel i se recunoaște dreptul de art. 125 din legea contribuțiilor directe. Modificându-se sau anulân-du-se de instanțele de apel sau recurs, procesele verbale, fiscul trebuie să restituie sumele percepute în plus. Legea contribuțiilor directe este foarte la-conică, privitor la această situațiune; art. 125 pre-vede că se face compensație sau restituire dacă debitul e micșorat. Instrucțiunile ministeriale ada-ugă că în caz când impunerea e redusă sau des-ființată, ori amenda ștearsă legea prevede compen-sarea cu alte impozite din rol, sau restituirea, dacă compensarea nu se poate face; compensarea se face prin rol, luându-se notă la impozitul respec-tiv, iar dacă încasarea este transmisă la alt impo-zit, acesta va fi descărcat prin scădere, întrucât încasarea nu mai poate fi trecută la alt articol bu-getar (vezi paragr. 352 din instrucțiuni).

În fapt, organele fiscale șicanează în mod ne-permis pe contribuabili pentru facerea compensa-țiilor; nu cunosc vreun caz de restituire efectuată de fisc în favoarea vreunui contribuabil. Petițiile cetățenilor de rectificarea rolurilor și operarea

compensațiilor, urmează o filieră complicată și sunt rezolvate cu întârzieri însemnate; între timp fiscalul îi execută pentru impozitele în curs, așa încât atunci când petiția e rezolvată, compensația este greu de realizat.

Ministerul de Finanțe a dat numeroase circulări organelor subalterne să facă lucrările cuvenite cu promptitudine, dar lipsa de inițiativă a funcționarilor subalterni, al căror spirit de inițiativă a fost distrus printr'un sistem de condamnabilă terorizare, instituit contra lor, pentru orice acte făceau care erau perfect legale, dar nu erau conforme circulațiilor și instrucțiunilor ministeriale nelegale, are de rezultat că în fapt întârzierile persistă și astăzi.

Legea contribuțiilor directe nu prevede calea legală prin care contribuabilul să obțină recuperarea dela fisc a sumelor încasate în plus drept impozite, atunci când întâlnesc opunerea organelor fiscale, sau când constată întârzierea în rezolvarea cererilor lor de compensare. Este o lacună a legii. Era indicat să se prevadă expres calea contestației la tribunal, cu drept de recurs la Curtea de apel, cu scutire de depunerea sumei urmărite înlocuită prin obligațiunea depunerii deciziei definitive judecătorești de modificarea debitului din roluri, pentru ca instanța judecătorească să poată suspenda executarea fiscalului, să constate compensarea și să ordone modificarea rolurilor, putând aplica sancțiuni contra funcționarului neglijent, în rezolvarea cererii de compensare justificată cu acte.

Cred de altfel, că în starea actuală a textelor legale, contribuabilul poate introduce o asemenea contestație, chiar fără depunerea sumei urmărite, fără pericolul anulării ei de instanțele judecătorești, fiindcă numai în cazul contestației la urmărirea *bazată pe un titlu legal*, este necesitate de consemnarea sumei urmărite sub sancțiunea nulității contestației, dar nu și în cazul când lipsește acel titlu legal, ca în speță, față de modificarea rolului prin efectul compensării.

Un alt procedeu, evident mai complicat și necesitând cheltueli însemnate pentru contribuabil, îl sugerează textul deciziei ce publicăm. Contribuabilul să introducă la percepția respectivă, cerere de compensare, depunând decizia judecătorească care modifică în favoarea lui debitul din rol; fără să mai aștepte rezolvarea cererii de către organele fiscale (fiindcă compensarea operează automat) să refuze plata oricăror impozite până la concurența restituiri ce i se datorează și în special să rețină impozitele care trebuiesc să fie plătite într'un anume termen sub sancțiunea amenzii (impozitul mobilier, impozitul pe salariu, impozitul pe cifra de afaceri). Fiscalul va dresa proces-verbal de contravenție, pentru neplata la timp a impozitelor, contribuabilul va apela, justiția constatând operarea compensării în favoarea contribuabilului, va anula procesul-verbal de contravenție, decizând compensarea. Așa a procedat recurenta din speță și în mod judicios înalta instanță judecătorească, prin decizia ce publicăm a anulat procesul verbal de contravenție.

Decizia subliniază faptul că și în materie fiscală compensarea operează automat, deci sunt aplicabile normele din art. 1144 c. civ. Nu este necesitate să fie *aprobată* cererea de compensare de organele fiscale, care nu pot face altceva decât s'o *constate*, neputând respinge cererea de constatarea compensării, dacă este justificată pe hotărâri judecătorești definitive, adică date de instanțele de fond și susceptibile numai de recurs.

Nici un text de lege sau din instrucțiuni nu prevede formalitatea adresării cererii de compensare direct Ministerului de finanțe și nu condiționează operarea compensării de producerea rezoluțiunii favorabile a Ministerului de finanțe. Compensarea operează automat, în momentul când condițiile cerute de art. 1144 c. civ. sunt realizate, neinteresând momentul când contribuabilul introduce cererea de compensare, sau mai ales când cererea este rezolvată favorabil de organele fiscale.

Organele fiscale au datoria să opereze din oficiu în roluri modificările aduse de deciziile judecătorești fiscale, care le sunt perfect cunoscute, prin comunicarea ce li se face de instanțele judecătorești, așa încât în principiu contribuabilul nu este obligat să facă vreo cerere de compensare și să angajeze vreo instanță administrativă sau judecătorească de constatarea compensării.

Încercarea Ministerului de finanțe ca să restrângă efectele compensării și să lase posibilitate pentru contribuabili să obțină compensarea sumelor ce li se datorează de fisc drept impozite încasate în plus, pe bază de debite modificate sau anulate, numai cu „*impozite din rol*”, așa cum se exprimă paragr. 352 din instrucțiuni, este nelegală și face parte din sistemul prea cunoscut al modificării legilor pe cale de instrucțiuni ministeriale. Legea nu conține o asemenea limitare; art. 125 permite compensarea în favoarea contribuabilului, cu orice impozite ar datora fiscalului, fie că sunt sau nu înscrise în roluri, precum sunt impozitul mobilier, impozitul pe salariu, impozitul pe cifra de afaceri sau de echivalent, care nu sunt înscrise în roluri.

Deci, ori de câte ori un contribuabil are de recuperat dela fisc sume percepute de fisc drept impozite, reduse sau anulate ulterior de justiție, este în drept să rețină orice alte impozite care figurează sau nu în roluri în virtutea efectului automat al compensării, și fiscalul se va vedea silit de justiție să sufere efectele compensării și să nu poată urmări și mai ales sancționa un asemenea contribuabil.

Această măsură o permite legea contrib. directe, art. 125 care nu conține nici o distincțiune și nici o limitare, așa cum le face art. 352 din instrucțiuni.

Deciziunea ce adnotăm, expunând adevăratele principii în această materie, mai precizează că nu este posibilă aplicarea sancțiunilor fiscale, decât numai în cazul când se constată voința contribuabilului de a se sustrage dela plata impozitelor, intențiunea de sustragere trasă din violarea, cu bună știință, a legii, situațiune ce nu se întâlnește în cazul contribuabilului care nu efectuează plata impozitului pentru care este urmărit, fiindcă e stinsă obligațiunea lui prin efectul compensării, așa cum am precizat mai sus.

Deciziunea ce adnotăm însemnează o frână bine venită adusă omnipotenței abuzive a fiscalului și avem convingerea că va clarifica multe situațiuni care așteaptă rezolvarea de luni de zile, ușurând sarcina organelor superioare fiscale, care recent s'au arătat binevoitoare cu contribuabilii și au înțeles să restabilească raporturi normale între fise și contribuabili.

Textul art. 125 din legea contribuțiilor directe nu poate fi considerat modificat prin noua lege de urmărire și perceperea veniturilor publice și anume art. 60 din legea din 5 Mai 1934.

GEORGE ELIESCU,
Avocat—Câmpina